

Maeterlinck

A kék madár

mesejáték

Fordította: Vas István

Rendezte: POGÁNY JUDIT

Dramaturg, a dalok szövegét írta: Zalán Tibor

Zenéjét szerezte: Novák János

SZEREPLŐK

TYLTYL

MYTYL

A FÉNY

A TÜNDÉR

A KUTYA

A MACSKA

A KENYÉR

A CUKOR

A TEJ

A TÚZ

A VÍZ

TYL

TYLNÉ

A HALOTT KISTESTVÉREK

AZ ÉJSZAKA

A SZELLEMEK

A NÁTHA

A HÁBORÚK

A KÉK MADÁR

A NYÁRFA

A HÁRSFA

A GESZTENYEFA

A TÖLGY

A FENYŐ

A DISZNÓ

A BIKA

A LÓ

A KAKAS
A FARKAS
A KÖVÉR BOLDOGSÁGOK
KICSI BOLDOGSÁGOK
AZ ANYAI SZERETET
A KÉK GYERMEKEK
AZ IDŐ
MEGSZÜLETENDŐ KISÖCCS
A SZOMSZÉDASSZONY
A SZOMSZÉDASSZONY LÁNYA

ELSŐ FELVONÁS

ELSŐ JELENET

(Szín: a favágó szegényes kunyhója. Tylyl és Mytyl mélyen alszik kis ágyában. Egyszerű szoba, igénytelen berendezéssel. Az asztalon meggyújtott lámpa. A szekrény előtt a kutya és a macska alszik összegömbölyödve. Falra akasztott kalitkában gerlice.

(A függöny felgördülésekor egy pillanatra megjelenik Tyl, a favágó és a felesége, betakarják a gyermekeket, egymásra mosolyognak, és kimennek a szobából. A színpad egy pillanatra elsötétül. Azután magától meggyullad a lámpa, az ablak fatábláin át fénysugár szűrődik be. A két kisgyerek – mintegy varázsütésre – felül.)

TYLTYL Mytyl?

MYTYL Tylyl?

TYLTYL Alszol?

MYTYL Hát te?

TYLTYL Dehogyan alszom, hogy aludnék, ha egyszer szólok hozzád...

MYTYL Mondd csak, már karácsony van?

TYLTYL Még nem. Csak holnap lesz. De a kis Jézuska semmit sem hoz idén. Majd hoz jövőre.

MYTYL Jövőre... Az soká lesz?

TYLTYL Hát... nem nagyon hamar... De ma éjszaka a gazdagok gyerekeihez eljön.

MYTYL Hozzájuk miért?

TYLTYL Ezek már az ünnep fényei. A szemközti gazdag gyerekek kará-

csonyfája...

TYLTYL Hallod a muzsikát? Keljünk fel!

(A két gyerek felkel, az ablakhoz szalad, feltépi az ablaktáblát. Fény árad a szobába, a két kisgyerek mohón bámul kifelé.)

TYLTYL **Látod, havazik kint,
nagy pelyhekben száll kint a hó,
s a szomszéd ház előtt most
egy hatlovas hintó
megáll.
Tizenkét jó fiú,
vagy tizenkét nadrágos lány
a hatlovas hintóról most
kacagó szemmel leszáll,
s ragyog.**

TYLTYL Ragyog a karácsonyfa. Látod a fát?

MYTYL A falat nézem, mert nincs elég helyem tőled.

TYLTYL Na, gyere!

MYTYL Mit csinálnak azok, hogy olyan lármát csapnak?

TYLTYL Muzsikálnak.

MYTYL **Megint egy hintó, fehér lovak húzzák,
az ágakon minden csupa arany,
babák, puskák, katonák, ruhák,
s ide hallik a sok kicsi harang
aranycsengése.**

A szolgák kezében arany tányér...

TYLTYL **Hallgass, ez most ráér...,
inkább nézd, mennyi sütemény, torta,
gyümölcsök, s rajtuk tejszínhabok fodra...**

A TÜNDÉR Ez fontos ok, az már bizonyos. Hol az a madár, hadd lássam!

TYLTYL A kalitkában. (*Mytylhez, megrovón.*) Te árulkodós!

A TÜNDÉR (*pápaszemet rak az orrára*) Mi ez? Ez madár? Ez nem kell, nem elég kék. Nem elég kék...

**El kéne mennetek a kék madárért,
el kéne indulnotok érte,
utatok bár vezessen a pokolba,
vagy vigyen fel benneteket az égbe,**

TYLTYL **Nem tudjuk, hová kell mennünk...**

MYTYL **Nem tudjuk, hol kell keresnünk...**

TYLTYL **De a szívem nagyon hevesen ver...**

MYTYL **Elmenni nekünk semmi kedvünk...**

A TÜNDÉR **Mégis mennetek kell a madárért,
a Kék Madárért el kell mennetek,
nem tudok meglenni nélküle,
a kislányom nagyon beteg,
csak a kék madár gyógyíthatja meg...**

TYLTYL Mi baja van a lányodnak?

A TÜNDÉR Nem tudom pontosan. Talán – boldog szeretne lenni.

A TÜNDÉR Tudjátok-e, ki vagyok én?

TYLTYL Hasonlít egy kicsit... hát...

MYTYL A szomszéd nénire hasonlít, Berlingot asszonyságra.

A TÜNDÉR Ostobák. Én senkire sem hasonlítok. (*A gyerekek a sarokba rebbenek.*) Berylune tündér vagyok... Azonnal indulnotok kell.

TYLTYL Maga nem tart velünk?

A TÜNDÉR Hm. Az teljesen lehetetlen, mert reggel feltettem a tűzre egy fazekat, hm, az rögtön kifut, amint egy óránál tovább elmaradok... Vá-

lasszatok, merre akartok kimenni? Erre? Arra? Amarra? (*A mennyezetre, a kandallóra és az ablakra mutat.*)

TYLTYL Jobban szeretnék... az ajtón kimenni.

A TÜNDÉR Az teljesen lehetetlen... undorító egy... ember-szokás...

TYLTYL Nincsen cipőnk.

A TÜNDÉR Az nem fontos. Úgyis adok nektek egy varázskalapot.

TYLTYL Varázskalapot cipő helyett?

A TÜNDÉR Rendben, itt a cipőtök is... Hát a szüleitek hol vannak?

MYTYL A másik szobában alszanak.

TÜNDÉR Hát a testvéreitek? Nagypátok, nagyanyátok van-e?

TYLTYL A nagyszüleink meghaltak már régen... és a testvéreink is, sajnos...

TÜNDÉR Nagyon szeretnétek viszontlátni őket?

A GYEREKEK EGYSZERRE Nagyon... hát persze... az lenne az igazán jó...

A TÜNDÉR Meglátjátok majd őket ismét, ha áthaladtok az Emlékezés Országán. Az is a Kék Madár útján van. Rögtön balra, ha elhagytátok a harmadik keresztutat. Szép, nálatok.

TYLTYL Ugyan. Nálunk minden sötét, kicsi, nincs sütemény se...

A TÜNDÉR Itt igenis nagyon szép... csak te ezt nem látod. Mert rossz a szemed.

TYLTYL Az én szemem rossz? Nevetséges. Leolvasom innen a toronyóráról, hogy hány az óra.

A TÜNDÉR Pedig állítom, hogy nem látsz jól. Engem például milyennek látsz? Szépnek látsz, vagy csúnyának? Fiatal vagyok, vagy vén? Rózsás a bőröm, vagy sárga? Nézze meg az ember, még mindig hallgat. Talán még púpom is van...

TYLTYL Nem... szóval, nem is olyan nagy a púpja...

A TÜNDÉR Micsoda, te gazember? Talán az orrom is görbe... és talán... ki van szúrva a bal szemem?

TYLTYL Nem, azt én nem mondtam... nem görbe... legfeljebb göcsörtös a sok rücsöktől... És tényleg, a szemét ki szúrta ki a néninek?

A TÜNDÉR *(botjával mérgesen a fiú felé sújt)* Nincs is kiszúrva, te szemtelen, Szép fényes mind a két szemem... A hajam hosszú ás selymes, és csak úgy omlik kifelé a főköttő alól...

TYLTYL Igen... látok pár szálat én is lifegni a kopasz fejen...

A TÜNDÉR **Az emberek elfelejtettek látni,
Az emberek azt hiszik, hogy mindent látnak,
De mióta a tündérek kihaltak
Nem láthatják szépnek a világot.
Az emberek semmit se látnak, semmit se sejtene
Olyan nagyon furcsák ma már az emberek,
az álomra, a csodára, mindenre vakok
mi a felszín mögött, a mélyben kavarg...**

Remélem, te nem vagy ilyen szamár, Tyltyl!

TYLTYL Ó, milyen szép kis zöld kalap! Milyen szép kő van a szalagján!

A TÜNDÉR Ez varázskalap, amely majd felnyitja a szemeteket! Ez a kő pedig a Nagy Gyémánt, a Szemfelnyitogató Nagy Gyémánt.

**Tedd föl a kalapot a fejedre,
fordítsd a gyémántot jobbról balra,
amit most nem látsz, mert ember vagy
a gyémánt azt mindet megmutatja,
meglátod, mi a dolgokban lakik,
a tárgyagnak is van ám lelke,
de ez a lélek az ember elől**

**a mélységes mélyben van elrejtve,
van a kenyérnek, a víznek lelke...**

**Mindennek lelke van, ami van,
minden lélekben valami van,
minden lélekben titok lapul,
minden lélekben ott van a múlt,
minden lélekben ott a jövő,
minden lélek egyszer meglátható...**

MYTYL A cukornak a lelkét is lehet látni?

A TÜNDÉR Ah, a cukor lelke sem érdekesebb, mint a többieké... Nos, odaadom nektek a kalapot, ha megkeresitek és elhozzátok a kislányomnak a Kék Madarat. Jaj, bolond eszem, majd elfelejtettem... *(A gyémántra mutat.)* Ha így tartja az ember, látod... akkor nyugalmi állapotban van. Ha kissé jobban elfordítod, viszontlátod a múltat. Még egy kis fordulat... és meglátod a jövőt.

TYLTYL Apu úgyis elveszi tőlem, ha meglátja...

A TÜNDÉR Addig nem láthatja meg, amíg a fejeden van. Akarod megpróbálni? *(Tylytl a fejére teszi a zöld kis kalapot.)*

TYLTYL **Fölteszem a kalapot a fejemre,
fordítom a gyémántot jobbról balra,
amit most nem látok, mert ember vagyok
a gyémánt azt majd megmutatja,
meglátom, mi a dolgokban lakik,
a tárgyaknak is van ám lelke,
de ez a lélek az ember elől
a mélységes mélyben el volt rejtve – – –
eddig...**

A TÜNDÉR Rajta, fordíts el a gyémántot...

TYLTYL És nem fog fájni?

MYTYL Én félek.

A TÜNDÉR Dehogy fáj, egy tündérgyémánt soha nem okoz fájdalmat. Elfordítod, s abban a pillanatban látható lesz a tárgyak lelke... a kenyéré... a tűzé...

TYLTYL A cukoré is?

A TÜNDÉR Azé is. Már mondtam. Mire vársz hát? Az előbb még nagy hősnék látszottál. Csak nem félsz?

TYLTYL Én? Nem!

(Tylyl elfordítja a gyémántot. A színpadon minden csodálatos változáson megy keresztül. A tündér ragyogó szép királylánnyá változik. A kunyhó fala felragyog. Az óra kinyílik s előtáncolnak belőle a Boldog Órák Lelkei.)

MYTYL Ki ez a sok szép dáma?

A TÜNDÉR Életed boldog órái ők, ne félj tőlük. Egy pillanatra most láthatóvá váltak számodra.

TYLTYL A falak miért ragyognak úgy, mint a drágakövek?

A TÜNDÉR A kövek mind egyformák, a kövek mind drágakövek. De az ember keveset lát meg belőlük...

(Nincs idő beszélgetésre, mert váratlanul megjelenik a Tűz lelke, amely a kemencéből jön elő.)

TYLTYL Ki az a vörös és nyughatatlan ember, talán csak nem az ördög?

A TÜNDÉR Csöndesebben, te! Az a Tűz... és hallatlanul rossz természete van.

A TÚZ **Amikor én felébredek,
felébred velem a szeretet – és a félelem.
Mégfőzöm, megsütöm az ételt,
De ha nem vigyázol, el is égetem
az ételed, a házadat, a földedet...**

(Miközben beszélnek, az addig a földön összegömbölyödött kutya és macska helyét elfoglalja két maszkos színész – ők a két állat lelkei.)

A KUTYA *(üvöltve, boldogan ugrabubrál Tylyt körül.)* Jó reggelt, kicsi istenkém! Végre tudok hozzád szólni... végre tudok veled beszélgetni... annyi a mondanivalóm... ugathattam én eddig, csóválhattam én a farkamat... hiába. Nem értettél meg. De most... Most elmondhatom, hogy szeretlek. De nem is... Szeretlek. Szeretlek. Hogyan mutassam meg a szeretetemet? Álljak két lábra? Táncoljak kötélen?

**Vaúúúúú, vaúúúúú, szabad vagyok,
Minden macskát megugatok,
Minden holdra felvonyítok,
Minden postást megszagatok...**

TYLTYL Ki ez a kutyafejű úriember?

A TÜNDÉR Ejnye, hát nem ismered meg? Ő Tylo, a kutyád lelke...
Öleld csak meg, bátran! Mire vársz?

A MACSKA Micsoda közönséges lélek. Pfuj! *(Mytylhez)* Jó reggelt, kisasszony! Milyen csinos ma reggel!

**Éjjelente a tetőkön járok,
kitáruul elém minden álom,
amit álmodtok, szép kisasszonyok,
szépek vagytok, s én is szép vagyok.**

MYTYL Jó reggelt, asszonyom. *(A tündérhez.)* Megmondaná, ki ez?

A TÜNDÉR Nem nehéz kitalálni. Tylette, a macskád lelke az. Öleld meg te is!

A KUTYA *(megpróbálja félresodorni a Macskát)* Én is... add én is... Meg akarom ölelni a lányistenkét. Megölelem őt is. Megölelem az egész világot.

A MACSKA *(hűvös agresszivitással)* Uram, nem emlékszem, hogy be lenne mutatva nekem... lépjen olajra, kérem...

A TÜNDÉR Te, Tylo, maradj nyugodtan, azt ajánlom... különben visszatérsz a némaságba az idők végezetéig!

(A kutya visszakushad a helyére. A tündérajáték folytatódik. Egy korsárban mozgolódnak a kenyér.)

MYTYL Nézd, nézd, az meg mit csinál?

TÜNDÉR Most bújik elő a kenyér lelke.

A KENYÉR **Kidagadok, mert dagadt vagyok,
de pocakomra büszke vagyok,
mert pocakom mennél nagyobb
az örömöd annál nagyobb...**

(Csapból elkezd folyni a víz, folyik, folyik, végül a tócsából fölemelkedik a víz lelke. Elázott, fehér ruhás lány. Amint fölegyenesedik, máris összekapnak a Tűzzel.)

TYLTYL És ez az ázott hölgy?

A TÜNDÉR Ez annak a Víznek a lelke, amely a csapból jön elő nap mint nap.

A VÍZ **A tisztaság, amit bennem lelsz,
lelked szomjúságát is oltja.
A csobogásom reményt kelt
a vándorban, s a hajók útja:
folyó-testem elér a tengerig...**

(Váratlanul felborul a tejesfazék, a kiömlő tej sugarai közül fehér alak tűnik elő.)

TYLTYL Ez a hölgy itt, ebben a fehér ingben, mitől fél?

A TÜNDÉR Ez a Tej lelke. Kifolyt a fazékból.

A TEJ **Nincs nálam fehérebb, talán csak a hó.
Néha forró vagyok, de mindig laktató.
Néha kifutok, néha meg összemegyek,
mégis nagyon szeretnek az emberek...**

(Most a cukortartó kezd mozgolódni, egy félig fehér, félig kék, mézes-mázos, együgyűen mosolygó alak mászik elő, egyenesen Mytyl felé tart.)

MYTYL Hát ez mit akar tőlem? Olyan különös figura!

A TÜNDÉR Nyugi, ez csak a Cukor lelke. A cukrot minden gyerek szereti!

A CUKOR **Megédesítem az életed,
A szádban lágyan elolvadok.
Süteményeidben ott vagyok,
Teád is velem kavarod,
Imádnak kicsik és nagyok**

MYTYL Van neki árpacukra?

A TÜNDÉR Minden ujja árpacukorból van.

(Miközben a lány a Cukorral barátkozik, az asztalon vibrálni kezd a lámpa. A villogó fényből hamarosan kibontakozik egy tündöklően szép szűz.)

TYLTYL Ez a királyné!

MYTYL Nem... ez Szűz Mária...

A TÜNDÉR Nem, gyerekek, akit láttok nem királyné, és nem is a Szent Szűz. A fény áll előttetek.

A FÉNY

**Ha eljön a reggel, és kinyitod a szemed,
az első, amit meglátsz, én vagyok.**

**Én mozgatom éjszaka az égen a holdat,
s én tartom az ujjamon a napot.**

**Ha eljön az este és lecsukod a szemed,
Álmodra sugarat én bocsátok,**

**S ha felnézel éjjel a messzi csillagokra,
Ott lakom minden, s a vágyaidra látok.**

**A Fény vagyok, a Fény vagyok, a Fény,
Átlátszó és páratlan tünemény,**

**A Fény vagyok, a Fény vagyok, a Fény,
Én ragyogok a világ tengelyén.**

(Váratlanul zajok szűrődnek át a másik szobából.)

TYLTYL Ez apa! Bizonyára meghallotta a zajongást.

A TÜNDÉR Fordítsd meg gyorsan a gyémántot! Balról jobbra! Jaj, ne olyan gyorsan... mindent elrontottál! Túl gyors volt a fordítás... a tárgyak lelkei nem tudnak visszamenni a helyükre... *(A Tündér visszaváltozik vénasszonnyá. A lelkek összevissza menekülnek, néhányan, talán épp a fejtelenség miatt, kinn rekednek.)*

A MACSKA Nem tudtam visszamenni. Ez a loncsos, bűdös kutya sem... a kenyér sem bújt vissza a kosarába...

A TÜNDÉR Nincs más választásotok, el fogjátok kísérfni a gyerekeket.

A MACSKA Nem lesz ez túl veszélyes?

A TÜNDÉR Azt hiszem, meg kell mondanom nektek az igazat: mindenki, aki elkísérfi a gyermekeket, meg fog halni az út végén.

A MACSKA Akkor nyomás vissza a süllyesztőbe, de gyorsan!

A TÜNDÉR Nincs idő késlekedésre. Az ablakon át megyünk ki. Mindenkinek adok ruhát. Kenyér, te hozod a kalitkát a Madárnak. Gyorsabban, ne vesztegezzük tovább az időt.

(Kilépnek az ablakon. A szoba elsötétül. A jobboldali ajtó résnyire nyílik, fénycsík jelenik meg. Tyl és Tylné hangját halljuk, őket magukat nem látjuk.)

TYL Semmi. Csak képzelődtünk. Mindössze a tücsök ciripelt.

TYLNÉ Látod őket?

TYL Nem, de hallom a lélegzetüket. Nyugodtan alszanak...

TYLNÉ Én is hallom a lélegzetüket. Aludjunk. Hamarosan itt a reggel.

(A fénycsík eltűnik, teljes sötétség a színpadon.)

MÁSODIK JELENET

(Berylune tündér palotája előtt. Sorra jönnek az állatok és tárgyak lelkei, öltözködnek. A macska fekete trikójára könnyed fátylat vett rá, a cukor kék-fehér selyempalástot, a tűz tarka bóbitákban és lángvörös köpenyben ékeskedik. Susmorognak.)

A MACSKA Szövetség. Szövegség az ember ellen. Ez a legfontosabb. Beszéljük meg, milyen helyzetbe kerültünk. Kik hiányoznak még?

A TÚZ A Kutya még nem ért ide...

A CUKOR Mi az ördögöt vett ez fel?

A MACSKA Húzódjunk félre, jobb ha nem hallja, miről beszélünk. Nem bízom meg benne, ő csak egy szolga lélek!

A CUKOR Már késő. Kiszimatolta, hogy itt vagyunk.

A TÚZ No és itt a Víz, az is vele jön. Hogy néz ki a szerencsétlen...

A CUKOR Istenem, milyen szép a Víz!

(A Kutya és a Víz csatlakozik a csoporthoz.)

A KUTYA Na, szépek vagyunk?

A VÍZ És én? Tetszem?

A TÚZ Ó, nagyon. S hogy nem talált hozzá napernyőt, esetleg egy-két pávatollat is?

A VÍZ Mi az? Ön talán meg mert szólítani?

A TÚZ Ó nem, semmi, semmi...

A VÍZ És mondja csak, mitől olyan gusztustalanul piros önnek az orra, uram?

A MACSKA Már csak a Kenyérre várunk. Hol marad ennyi ideig?

A TÚZ Nehéz lehetett arra a nagy hasára megfelelő ruhát találni.

A KENYÉR Itt vagyok, ragyogok, a Kékszakállú herceg legszebb ruháját vettem fel.

A KUTYA Jaj de szép vagy, eszemadta, jaj, de szeretlek téged is!

A MACSKA És a gyerekek? Felöltöztek már?

A KENYÉR Tyltyl úr Hüvelyk Matyi piros mellényét keresi, de nem találja...

A VÍZ Mytyl kisasszony pedig Juliska ruháját és Hamupipóke topánkáját – de ő sem találja.

A MACSKA Elég. A jövőnkről beszéljünk. Hallottátok, mit mondott a tündér. Ennek az útnak a vége a mi életünk végét jelenti. Valamit tennünk kell!

A KENYÉR A Macskának igaza van. Csak helyeselni tudok.

A MACSKA Hallgassatok rám! Eddig az ember nem ismerte a lelkünket. Szabadok voltunk, függetlenek. Ha megtalálja a Kék Madarat, teljesen ki leszünk neki szolgáltatva. Át fog látni rajtunk. A legegyszerűbb, ha bajba sodorjuk a gyerekeket, és cserben hagyjuk őket.

A KUTYA Mit akar ez itt? Nem értem.

A KENYÉR Csöndet! Nem adtam meg a szót magának!

A TÚZ Micsoda? Ki nevezte ki magát a gyűlés elnökének?

A VÍZ Maga pedig ne üsse bele az orrát más dolgába, megértett, vörössorrú?

A TÚZ Süsse meg a megjegyzéseit!

A CUKOR Engedelmmükkel, itt komoly tanácskozás folyik.

A KENYÉR Egyetértetek. Osztom a Cukor és főleg a Macska véleményét.

A KUTYA Butaság. Meg aljasság. Van az Ember, és nincs tovább. Szót kell fogadni neki, úgy kell tenni, ahogy ő kívánja. Éljen az ember, életrehalálra, minden az ember, az ember isten!

A KENYÉR Teljességgel osztom a Kutya nézetét.

A MACSKA A Kutya érveljen!

A KUTYA Fenét! Szeretem az embert, ennyi az egész. Ha valamit tesznek ellene... hát én... én megfojtalak benneteket.

A CUKOR Itt ne tessenek fenyegetőzni. Bizonyos szempontból igaza van mindenkinek. Ennek is, annak is...

A KENYÉR Teljességgel osztom a Cukor nézetét.

A MACSKA Gondoljátok meg, testvérek! Hát nem vagyunk-e mindnyájan, a Víz, a Tűz, a Kenyér, de akár ez a loncsos, rossz modorú Kutya is, ugyanannak a zsarnokságnak az áldozatai?

(Árnyjáték) **Hajdan, a végtelen pusztákon**

Két úr volt csak: a tűz s a víz.

Nagyvadak járták a szavannát,

Büszke és gögös őseink.

Törvényeinket magunk hoztuk,

Isteneinknek magunk áldoztunk,

Szabadon éltünk, akár a szél,

Szabadon éltünk, akár a szél.

Egy nap eljött hozzánk az ember,

Boldog életünk véget ért,

Nem láttunk többé mást: szenvedést,

Nem láttunk többé mást, csak vért,

Elkorcsosultak az őseink,

Kihültek vackaink s a fészkeink,

Kik szabadon éltünk, akár a szél,

**Kik szabadon éltünk, akár a szél,
Korcsokká váltunk mind,
Korcsokká lettünk hát mind...**

(Észreveszi, hogy közelednek a többiek.) Vigyázat! Jönnek! A Fény az ember pártjára állt. Ő most tehát a legveszedelmesebb ellenségünk. Csönd! A titkot mindenki tartsa meg!

A TÜNDÉR Mit csináltok itt a sarokban? Csak nem valami összeesküvés? Éppen ideje, hogy útra keljeteK. Úgy határoztam, a fény lesz a vezetőK. Rábízom a varázspálcámat is. S ti mind engedelmeskedni fogtok neki. Figyelem! A gyerekek ma este meglátogatják halott nagyszüleiket. Egyedül mennek. Azalatt ti készíttetek elő mindent a holnapi útra. Mindenki tudja a maga dolgát, ugye? A kenyér ma estére adja át a kalitkát Tylytlnek. Lehet, hogy a Kék Madár a Múltban rejtőzik, a nagyszüleiknél.

A KENYÉR Szeretném ünnepélyesen átadni ezt az ezüst kalitkát...

A TÜNDÉR Mi erre megyünk, a gyerekek meg arra.

TYLTYL Egészen egyedül megyünk?

MYTYL Én éhes vagyok.

TYLTYL Én is...

A TÜNDÉR Kenyér! Miért vagy itt, ha nem segítesz az éhezőkön? Nyisd csak ki szépen a ruhádat, és adj nekik egy-egy karéjt abból a nagy, finom hasadból!

(A kenyér kinyitja a ruháját, kihúzza a szablyáját, és két szelet kenyeret levág a hasáról. Átnyújtja azokat a gyerekeknek.)

A CUKOR Ha szabadna... én is megkínállak benneteket egy kis árpacukorral.

(Egyenként letöri mind az öt ujját, s átnyújtja a gyerekeknek.)

MYTYL Hiszen letöri az összes ujját a balga!

A CUKOR Na, csak kóstoljátok meg! kitűnő.

MYTYL Istenem, de finom. És mondd csak, sok van még belőle neked?

A CUKOR Naná, hogy van. Annyi, amennyit csak akarok.

MYTYL És nem fáj, ha letöröd?

A CUKOR Csöppet sem. Ha letöröm, rögtön kinő megint. Látod?

A TÜNDÉR Gyerekek, gyerekek! Ne egyetek annyi árpacukrot! Nemsokára a nagyszüleiteknél vacsoráztok!

TYLTYL De hát hogyan lehetséges, ha egyszer meghaltak?

A TÜNDÉR Nem halnak meg addig, amíg az emlékezetekben élnek.

TYLTYL Velünk jön a fény is?

A FÉNY Nem, oda egyedül kell mennetek. Úgy illik, hogy csak a család legyen ott.

TYLTYL Azért sajnálom... Merre kell mennünk?

A TÜNDÉR Arra, egyenesen. Most az Emlékezés Országának a küszöbénél állunk. Fordítsd meg a gyémántot! Amint megfordítottad, látni fogsz egy fát. A fán feliratot találsz, onnan tudod, hogy megérkeztél. De el ne felejtsetek: mind a kettőtöknek vissza kell érkeznetek háromnegyed kilencre. Rendkívül fontos! Különben minden elveszett. Most pedig induljatok!

(A szín elsötétül. Bolyongó lámpácskát látunk csak, néha a két gyerek sziluettjét. Derengés, köd. A ködből kiemelkedik egy tölgyfa törzse, rajta felirat. Észrevesszük a két kisgyereket a tölgyfa lábánál.)

TYLTYL A fa!

MYTYL A felirat!

TYLTYL Figyelj csak! Az Emlékezés Országá-ga.

MYTYL Szóval, itt kezdődik.

TYLTYL Igen. Rajta van a nyíl.

MYTYL De hol lehet nagypapa és nagymama?

TYLTYL Nem tudom. Talán a köd mögött vannak.

MYTYL Semmit se látok. Fázom. *(Picsogni kezd)* Haza akarok menni!

TYLTYL Ejnye már! Ne itasd az egereket! Nézd csak, már száll fel a köd.

(A köd mögül előtűnik a házikó. Az ajtó melletti padon mély álomban ücsörög Tylyt nagyapja és nagyanyja.)

TYLTYL Nagypapa! Nagymama!

MYTYL Igen, ők azok! Valóban ők azok!

(Az öregek a hangra ébrednek.)

A GYEREKEK *(előrohannak a fa mögül.)* Nagypapa, itt vagyunk! Nagymama, mi vagyunk Gyertek!!

NAGYAPÓ Tudtam, hogy eljönnek... éreztem...

NAGYANYÓ Tylyt! Mytyl! Ti vagytok? Nem tudok elétek szaladni, megint szörnyen gyötör a köszvény.

NAGYAPÓ Én sem tudok... még most is a régi falábam van ahelyett, amelyik akkor tört el, amikor leestem a nagy tölgyfáról.

(A gyerekek és a nagyszülők boldogan ölelik át egymást.)

NAGYANYÓ Hogy megnőttél, Tylyt! Erős, nagyfiú lett belőled.

NAGYAPÓ No, nézd csak, Mytyl, milyen szép, selymes hajad nőtt, mióta nem láttunk.

NAGYANYÓ Hát apukátok, hát az anyukátok?

TYLTYL Jól vannak, nagymama, éppen aludtak, amikor eljöttünk.

NAGYAPÓ Mondd csak, kis unokám, miért nem jöttök el hozzánk többször látogatóba?

NAGYANYÓ Mi csak várunk itt, csak várunk... Olyan ritkán jönnek ide látogatók. Legutóbb Mindenszentekkor voltatok itt...

TYLTYL Mindenszentekkor? Aznap ki se mentünk a temetőbe!

NAGYANYÓ De gondoltatok ránk.

TYLTYL Hát, igen. Azért mégiscsak ki kellett volna menni.

NAGYAPÓ – NAGYANYÓ

**Itt jókat alszunk, mert itt örök az álom,
Örök a szél és a lomb a fákon,
Örök a magány és örök az emlék,
Bennünket lágyan ringat a nemlét
De ha gondolsz ránk, mi felébredünk,
De ha gondolsz ránk, érinted kezünk,
De ha gondolsz ránk, abban örömet lelünk,
De ha gondolsz ránk, akkor itt vagy velünk...
Aztán meg jókat alszunk, mert itt örök az álom,
Örök a szél és a lomb a fákon,
Örök a magány és örök az emlék,
Bennünket lágyan ringat a nemlét...**

TYLTYL Akkor hát ez nem is igazi halál?

NAGYANYÓ Miket beszélsz?

NAGYAPÓ Halál. Mit jelent az a szó, hogy halál?

TYLTYL Hát azt jelenti, hogy az ember nem él.

NAGYANYÓ Milyen buták is vagytok ti ott fenn, emberek.

MYTYL Szóval, jól vagytok itt?

NAGYAPÓ Többet imádkozhatnátok értünk.

TYLTYL Apa azt mondta, nem kell imádkozni.

NAGYANYÓ De kell! Hogyne kellene! Imádkozni azt jelenti, hogy *emlékezni*.

TYLTYL **Milyen szép itt. Minden a helyén,
itt az óra, mutatóját én törtem le annak idején,**

MYTYL **s a levesestál, annak a fülét is te törted le,**

TYLTYL **azt a lyukat az ajtóba én fúrtam be,**

NAGYAPÓ **s itt a szilvafa, melyre mindig felmásztál,**

NAGYANYÓ **és itt a kert, melyben szitakötők után jártál,**
EGYÜTT **és minden itt van, mint régen,**
minden ugyanaz, és mégis más,
más nap ragyog az égen,
másként zöldell a régi táj,
itt minden olyan, mint régen,
minden ugyanaz, és mégis más...

TYLTYL A vén rigótok megvan még? *(A rigó vadul fütyülni kezd.)* De hiszen ez kék! Ez a madár kék! Megtaláltuk! A Tündér Kék Madara! Nagypapa, nagymama, nekünk adjátok?

MYTYL Adjátok nekünk, szépen kérlek, el kell vigyünk őt a Tündérhez... akkor hazamehetünk... végre.

NAGYAPÓ Nektek adjuk, persze, ugye, nekik adjuk, Tyl anyó? Úgyis csak hallgat, ha nem vagytok itt.

TYLTYL Köszönjük. Hogy fog örülni majd a Tündér!

MYTYL És a kisöcsém itt vannak, akiket eltemettünk?

TYLTYL És a húgaim, akik meghaltak régen?

(Az említésre azonnal különböző korú gyermekek perdülnek elő.)

NAGYANYÓ Látod, csak rájuk kellett gondolnotok, máris megjelentek a kópék.

TYLTYL és MYTYL, FELVÁLTVA Nini, Pierrot... Hogy vagy, Jean! Szervusz, Robert, megvan még a bűgőcsigád... Ó, Madelaine, Pierette... milyen szép vagy, Pauline... s te, Riquette, te még mindig ilyen kicsi vagy?

NAGYANYÓ Bizony, aranyoskám, ő már nem nő nagyobbra.

NAGYAPÓ Itt semmi sem változik.

(A házban nyolcat üt az óra.)

NAGYANYÓ Ez meg micsoda?

NAGYAPÓ Emlékszem valamire... talán egy óra...

NAGYANYÓ Gondolt valaki az időre?
TYLTYL Igen, én gondoltam. Hány óra van?
MYTYL Ha jól hallottam, nyolcat ütött.
TYLTYL Sietnünk kell.
NAGYANYÓ Azt már nem! Vacsora idején nem mentek sehova! Gyerekek, hozzátok a káposztalevest, a szilvaslepényt.
(Hamar asztalhoz ülnek. A gyerekek lökdösődnek, Tylyl habzsolva eszik.)
TYLTYL Jaj, de finom, de finom. Kérek még!
NAGYAPÓ Csak nyugodtan, fiam, nyugodtan. A végén még eltöröd a tányért!
TYLTYL Még akarok, még!
(Eléri a levesestálat, maga felé húzza, de az megbillen, s felborul. Leforrázza a többieket. Azok ordítanak.)
NAGYAPÓ Megmondtam előre, te haszontalan. *(Csattanós pofont húz le neki.)*
TYLTYL *(nevetve)* Jé, épp ilyen pofonokat kaptam tőled annak idején... amikor még éltél. Mennyire haragudtam rád érte akkor, s mennyire jól esik most! Drága nagypapa, hadd csókoljam meg a kezéd!
NAGYAPÓ Rendben. Kaphatsz még egyet, ha annyira jól esik.
(Az óra egyet kongat.)
TYLTYL Fél kilenc. *(Ledobja a kanalát, felugrik.)* Mytyl, nincs több időnk. Indulás!
NAGYANYÓ Ne menjetek még, olyan ritkán látjuk egymást!
TYLTYL Nem lehet. Megígértük a Tündérnek... a Fénynek...
NAGYAPÓ Istenem, istenem, milyen bosszantók ezek az élők az állandó ügyeikkel, kapkodásukkal, izgatottságukkal...
TYLTYL Isten veletek, nagypapa, nagymama, isten veletek...

MYTYL Ne sírj, nagymama, sokszor visszajövünk majd, mert sokszor fogunk rátok gondolni...

TYLTYL Hol van a kalitka?

NAGYAPÓ Itt van. Csak attól félek, a fényben nem lesz megfelelő a színe...

TYLTYL Isten veletek!

MYTYL Isten veletek!

A FIÚK ÉS A LÁNYOK, A NAGYSZÜLŐK Isten veled, Tylyt! Isten veled, Mytyl! Gyertek el máskor is! És gondoljatok ránk sokat!

(A szín lassan elsötétül, leereszkedik a köd, ismét csak a tölgyfa sötét törzsének derengését lehet látni. A fához megérkezik Tylyt és Mytyl.)

TYLTYL Erre, erre, Mytyl... Itt van a nagy tölgyfa, megismerem.

MYTYL És hol van a Fény?

TYLTYL Nem tudom... Mytyl, gyere ide hamar! Nézd a madarat! Már nem kék! Ez a madár nem kék, hanem... fekete!

MYTYL Édes bátyám! Add a kezedet, édes kicsi bátyám... Úgy félek... és úgy fázom...

TYLTYL **Látod, hiába volt minden,
a kék madár egyszerre megfeketült...**

MYTYL **Ne bánkódj rajta, egyszer
úgyis az utunkba kerül...**

EGYÜTT **Amíg valamit keres az ember,
addig van reménye,
hogy a boldogságot megtalálja...**

MYTYL **De hogyan fog ráismerni majd
az olyan ember,
aki életében még sohase látta...**

TYLTYL **Mi majd megismerjük, ne félj...**

EGYÜTT **Mi majd megismerjük, ne félj...**

HARMADIK JELENET

Az éjszaka Palotája. Trapéz alakú tér, görög templomra emlékeztető kiképzés, hideg, kriptaszerű pompával berendezve. Jobbra és balra az oszlopok között komor bronzajtók. Hátul óriási érckapu. Homályos fény, mintha a falak sugároznának komor méltósággal.

(A függöny felgördülésekor az Éjszaka – hosszú, fekete ruhás, szép nő – tartózkodik a színen, lábánál kövér kisfia alszik, az Ámor, a másik gyermeke mozdulatlanul áll mellette, talpig lefátyolozva. Jobbról belép a Macska.)

AZ ÉJSZAKA Ki zavar?

A MACSKA Csak én vagyok, anyám.

AZ ÉJSZAKA Mi bajod van, gyermekem? Sápadt vagy, lefogytál...

A MACSKA A titkunk forog kockán.

AZ ÉJSZAKA Mi történt hát?

A MACSKA Tytyl, a favágó fia most idejön a csodálatos Gyémántjával, és követeli a Kék Madarat tőled...

AZ ÉJSZAKA Követelheti, de nem kapja meg.

A MACSKA A Fény, aki idáig vezette, tudja, hogy itt, az álmok madarai között rejtőzik az igazi Kék Madár, az egyetlen, amelyik napfényben is meg tud élni. Azt is tudja, hogy az álmok madarai a hold sugaraiból táplálkoznak, és akkor halnak meg, amikor megpillantják a napot. Szerencsére a Fény nem léphet be az éjszaka birodalmába, így nélküle fognak megérkezni.

AZ ÉJSZAKA Mit akar az Ember? Mindent tudnia kell? Már elrabolta titkaim egyharmadát...

A MACSKA Jönnek! Ijeszd meg őket, hogy ne merjenek makacskodni, hogy ne akarják kinyitni a nagy hátsó kaput, amely mögött a Holdmadarak vannak.

AZ ÉJSZAKA Miféle zaj ez? Talán többen vannak?

A MACSKA Nem számít. Valamennyien a mi barátaink. A Kenyér, meg a Cukor. A Víz és a Tejgyengélkedik, a Tűz pedig, Fénnyel való rokonsága miatt, nem jöhetett ide. Jön viszont a Kutya, aki az Emberrel tart. Tőle lehetetlenség megszabadulni.

(Félénken beórlázkodik Tylyl és Mytyl, nyomukban a Kenyér, a Cukor, leg-hátul kullog a Kutya.)

A MACSKA *(álnokul Tylyl elé rohan)* Erre, csak erre! Már bejelentettem érkezésedet az Éjszakának.

TYLTYL Jó napot, Éjszaka asszony.

AZ ÉJSZAKA Napot? Ráadásul jó *napot*? Ezt mered mondani az éjszakának? Mondhattad volna inkább: jó *éjszakát*, vagy legalább jó *estét*...

TYLTYL Bocsánat, asszonyom... nem tudtam... Ez itt a maga két fia? Nagyon helyesek. De ez itt, egy kicsit túl kövér.

AZ ÉJSZAKA Ő az álom. Jókat tud aludni.

TYLTYL Hát a másik? Ő miért leplezi fátyollal az arcát? Beteg talán? Mi a neve?

AZ ÉJSZAKA Ez az álom testvére. Jobb, ha nem mondom a nevét. Az emberek nem szeretik hallani... A Kék Madarat keresitek?

TYLTYL Igen, asszonyom. Nem mondaná meg, hol van?

AZ ÉJSZAKA Nem tudok róla semmit, fiaskám. Sose láttam.

TYLTYL De a Fény... A Fény azt mondta, hogy itt van... az éjszaka palotájának valamelyik termében. Elkérhetném a kulcsait?

AZ ÉJSZAKA A kulcsaimat nem adhatom oda akárkinek! Én őrzöm a természet titkát. Különben is, te még csak gyerek vagy.

TYLTYL Nincs joga megtagadni az embertől, ha ő maga követeli. A Fénytől tudom.

AZ ÉJSZAKA Már megint a Fény! Miért avatkozik bele mindenbe?

A KUTYA Akarod, hogy elvegyem ettől a fekete csoroszlyától erőszakkal a kulcsokat? Egy szavadba kerül.

TYLTYL Hallgass, Tylo, s igyekezz udvariasan viselkedni a hölgygel.

AZ ÉJSZAKA A jel... a jel legalább nálad van?

TYLTYL Ez a Gyémánt a kalapomon talán elég!

AZ ÉJSZAKA Természetesen elég. Itt a kulcs. Ez nyitja minden terem ajtaját. Nyisd csak ki, amelyiket akarod. De én nem felelek semmiért.

AZ ÉJSZAKA **Ez itt a birodalmam,
Hatalmas bronzkapuk őrzik a titkát,
Eddig még elpusztult mind
Aki csak oda bedugta az orrát.
Menj, bátor embergyerek,
Pusztulj el, nekem egyre meg,
Csak pusztulj el, nekem egyre meg,
menj be csak oda, embergyerek!.**

**Mert tudd meg, a bazaltbarlangokat
a rettenetes Csapások lakják,
a rettenetes Bajok lakják
a szörnyű Betegségek lakják,
és minden Borzalmak lakják,
az összes Szerencsétlenségek lakják,
és a baljós Rejtelmek lakják...**

**Ide zárta be őket a végzet,
Mit a teremtés rosszul végzett
el,**

**Mi a világot pusztítaná
el,
ha szabadon engedné őket
valaki... valaki... valaki...**

A KENYÉR Korom, tapasztalatom és feltétlen odaadásom okán, mint e két kisgyermek gyámjának, szabad lenne megkérdezni... veszély esetén merre lehet menekülni?

AZ ÉJSZAKA Semerre.

TYLTYL *(kezében a kulccsal)* Én nem félek. Kezdjük, mondjuk, itt. Mi van a bronzkapu mögött?

AZ ÉJSZAKA Úgy emlékszem, a rémek. Hosszú ideje már, hogy nem nyitottam ki...

TYLTYL *(a Kenyérhez)* Magánál van a kalitka?

A KENYÉR Nem mintha félnék, de okosabbnak gondolnám, ha csak a kulcslyukon át pislantana be a kapu mögé.

TYLTYL Nem kértem magától tanácsot.

MYTYL Én félek. Hol a Cukor? Haza akarok menni. Félek!

A CUKOR Itt vagyok, kisasszony. Ne tessék sírni! Levágom az egyik ujjamat, s megkínálok árpacukorral...

TYLTYL Nincs erre most időnk. Siessünk!

(Megfordítja a zárban a kulcsot. Néhány különös formájú szellem dagad ki az ajtó résén.)

SZELLEMEK **Végre szabadon szállunk,
rontani fogunk amerre járunk,
pusztítást sodor mindenre a szárnyunk,
a világ végéig meg sem állunk,
lerombolunk mindent,
végre megijesztünk mindenkit... Hu-hú-hú-hú...**

AZ ÉJSZAKA Gyorsan, mert ezeket nehéz lesz kordában tartani. Szörnyen unatkoznak, mióta az ember nem veszi komolyan őket. *(Kígyós korbácsával üldözőbe veszi őket.)* Segítsetek már, mit tátjátok a szátokat!

TYLTYL Tylo, segíts!

A KUTYA Hu, hu, hu! Majd adok én nektek, lepedős gazemberek. Vissza az ólatokba!

TYLTYL Hol a Kenyér?

A KENYÉR Itt vagyok a kijáratnál, nehogy kiszökhessenek. *(Az egyik szellem arra szökik, a Kenyér hatalmas ordítások közepette, hanyatt-homlok elmenekül előle.)*

AZ ÉJSZAKA Hamar az ajtót! *(Bezárja a szellemeket.)*

TYLTYL *(már a következő ajtó előtt ácsorog)* E mögött mi van?

AZ ÉJSZAKA Itt a betegségek laknak.

TYLTYL A betegségek?

MYTYL Nem jönnek ki?

AZ ÉJSZAKA A betegségek mostanában betegeskednek. Az orvosok nem nagyon kedvesek hozzájuk.

(Tylyt belép a barlangba, de rögtön ki is jön belőle.)

TYLTYL Nincs bent a Kék Madár. Hanem mondhatom, nagyon beteg kinézetük van ezeknek a betegségeknek! Csak nyögtek és fel sem néztek...

(Egy kis, gyapjúsapkás fehérség kisurran az ajtón, ugrabugrál a teremben.)

MYTYL Né, az egyik kicsike betegség mégis kiszökött. Ki ez?

AZ ÉJSZAKA Semmiség, ő a legkisebb, a Nátha. No, gyere vissza, kicsikém, várnod kell tavaszig... *(Bezárják mögötte az ajtót.)*

TYLTYL *a következő ajtónál*) Nézzük csak ezt... Mintha énekelnének bent...

HÁBORÚK **Rajta fel, harcra fel, háborúra fel,
A világnak vér, láng és pusztulás kell,**

**Rajta fel, harcra fel, háborúra fel,
A világnak elpusztult falu, s város kell,
Rajta fel, harcra fel, háborúra fel,
A világnak szegénység, rom, éhezés kell,
Rajta fel, harcra fel, háborúra fel,
a világnak szenvedés és csak borzalom kell...**

AZ ÉJSZAKA Itt vannak a háborúk. Vigyázz velük, kövérek és borzalmasan agresszívek. Hatalmasabbak, mint valaha. Egy-egy város, ország már meg sem kottyán nekik, a fél fogukra sem elég. Attól félek, még a világ felzabáltatásával sem lehetne már jóllakatni őket.

(Tylytly résnyire nyitja az ajtót, majd felordít.) Gyorsan, gyorsan ide! Segítsetek nyomni az ajtót. Jönnék!

AZ ÉJSZAKA Gyerünk mindnyájan! Kenyér, te mit csinálsz! Ide, de gyorsan!

A KENYÉR Jaj, én láttam őket! Rettenetesen nagyok.

TYLTYL *(a hátsó kapuhoz megy)* Itt az utolsó kapu...

AZ ÉJSZAKA Azt ne nyisd ki! Megtiltom!

TYLTYL Akkor hát, itt rejtőzik a Kék Madár...

AZ ÉJSZAKA Hallgass rám, fiam! Úgy beszélek hozzád, mintha az édesanyád lennék – állj meg itt, az utolsó kaput ne nyisd ki!

TYLTYL Miért? Miért ne?

AZ ÉJSZAKA Mert még senki azok közül, aki csak egy hajszálnyira is kinyitotta, nem tért vissza a napfényre.

MYTYL *(könnyezve rángatja Tylytlyt, nem tud beszélni a félelemtől)* Ne, ne... ne menj...

A KENYÉR Ne tegye már ezt velünk, édes kicsi gazdánk! *(Térdre borul.)* Szánjon már meg bennünket, ha magát nem szánja is!

MIND Mindnyájunk életét fel akarod áldozni?

TYLTYL Ki kell nyitnom, hát nem értitek?

MYTYL Nem akarom, nem akarom...

TYLTYL A Cukor és a Kenyér fogja kézen Mytylt, és meneküljenek el vele. Én kinyitom...

AZ ÉJSZAKA Meneküljön, ki merre lát! Gyorsan, gyorsan, amíg lehet.

A KENYÉR *(elsőnek menekül, eszeveszetten)* Várjon már addig, hé, amíg a terem végébe érünk!

A MACSKA *(szintén menekül)* Várjon! Várjon már, na!

(Egyedül a Kutya marad Tylyt mellett a kapu előtt.)

A KUTYA Én maradok, maradok, maradok... Én nem félek, én nem félek, én nem félek. Én szeretlek, én szeretlek, én szeretlek. Maradok, kicsi gazdám, maradok, kicsi istenem, maradok, szeretlek.

TYLTYL Jól van, Tylo, de hagyd már!

(Tylyt bedugja a zárba a kulcsot. A rejtőzködő többiek hangos rémülettel reagálnak minden mozdulatára. Alig érinti a kulccsal, az ajtó kitárul. Felhangzik a Kék Madár csodálatos dala. Álombéli táj tárul a szemünk elé, a kert éjféli ragyogásában megszámlálhatatlanul sok kék madár röpköd.)

**Kék a szárnyam, kék a tollam, kék a színem,
kék a szemem, kék a lábam, kék a szívem,
kék, mint az ég, kék, mint a tó,
kék, mint a könnyet felitató
kendő!**

**Kék egekben kéken szállok,
A végtelenség kékjét szántom,
Éjjelente kék az álmom,
Kék örömbe lelkelem mártom – – –**

**Minden titkot tudó vagyok,
Minden érzést látó vagyok,
Minden vágyat értő vagyok,
Mindenkinek a titka vagyok...**

**Ki engem lát, a lelkét látja,
ki engem keres, sorsát találja,
ki engem elfog, bánatát őrzi,
Ki engem bánt, azt még a kő is
a világból kitagadja.**

**Kék a szárnyam, kék a tollam, kék a színem,
kék a szemem, kék a lábam, kék a szívem,
kék, mint az ég, kék, mint a tó,
kék, mint a könnyet felitató kendő!**

TYLTYL Gyertek gyorsan, itt vannak! Ők azok! Ők azok! Ők azok! Millió és millió kék madár! Mit millió: milliárd! Gyere Mytyl, gyere Tylo! (*Az Éjszaka és a Macska kivételével a madarak közé vetik magukat, pusztá kézzel fogdossák el őket.*)

MYTYL Milyen szépek és milyen szelídek!

A KUTYA Nem félnek tőlünk.

A CUKOR Nézzétek csak, a holdsugarakat eszik!

A KENYÉR Annyi a kék szárny, hogy nem látok semmit!

MYTYL Tylo, ne harapj! Meg ne lássam, hogy bántod őket! Vigyázva fogd meg őket! Jaj! Már hetet fogtam. Nem bírom tartani.

TYLTYL Én sem. Túl sokat fogtam. Kiszabadulnak. Visszajönnek. Tylo is fogott. Vigyázz, föl ne röpítsenek magukkal! Jaj, elvisznek az égbe! Gyerünk, erre kifelé mindenki, vár bennünket a fény! Csak annyit hozzatok,

amennyit elbírtok, s amennyi nem emel fel a levegőbe benneteket! Erre!

Erre!

(Kimenekülnek a kertből, kezük tele verdeső kék madárral, boldogan áthaladnak a teljes színháztermen, zajongva kimennek. A színen csak az Éjszaka és a Macska marad. Aggódva nézik a kertet.)

AZ ÉJSZAKA Nos, elfogták?

AZ ÉJSZAKA Nem... Ott látom, azon a holdsugáron hintázni. Nem érhették el, túl magasan volt.

(Felhangzik a Kék Madár dala, a kert elé függöny gördül. Egyszerre lép be a Fény balról, jobbról Tylyl, Mytyl, és a Kutya, elborítva kék madarakkal. De azok már élettelenek, fejük lecsüng, szárnyuk törött, szemük élettelen.)

A FÉNY Szóval, megfogtátok?

TYLTYL Meg! Meg! Annyit fogtunk, amennyit csak nem szégyelltünk. Ezer meg ezerszer száz van belőle! Nézd, milyen szépek! *(Ránéz a madárra, melyet a Fény felé nyújt.)* Mi történt? Már nem élnek! Mi történt velük? Nem értem! A tieid sem, Mytyl? És a tiéid sem, Tylo? *(Haragosan eldobja a madártetemeket.)* Valaki megölte őket. Ki lehetett az? De hát mi történt?*(Arcát tenyerébe zárja, rázza a zokogás.)*

A FÉNY *(gyöngéden átöleli a fiút)* Ne sírj, kisfiam... azt fogtad meg, amelyik napfényben nem tud élni. Az igazi másfelé szállt. Ne félj, majd megtaláljuk...

A KUTYA *(nézegeti a halott madarakat)* A kérdés mármost csak az, hogy meg lehet-e enni őket...

(A színre hirtelen szakad a sötét.)

MÁSODIK FELVONÁS

ELSŐ JELENET

Erdő. – Éjszaka. – Holdfény. – Különféle fák, tölgy, bükk, szilfa, nyárfa, fenyő, ciprus, hársfa, gesztenyefa stb.

A MACSKA (*Belép, körbehajlong*) Üdvözet minden fának.

LOMBSUHOGÁS Üdvözet neked is.

A MACSKA Azért jöttem, hogy figyelmeztesselek benneteket. A favágó fia, aki annyi kárt tett bennetek, bizonyos Tylyt közeledik. A Kék Madarat keresi, aki egyedül ismeri a titkainkat, akit a világ kezdete óta rejtegetünk az ember elől. (*Lombsusogás.*) Aha, kedves nyárfa. Igen, nála van a nagy Gyémánt. (*Lombsusogás.*) Ki beszél? Csak nem az öreg tölgy? Ideért már a kék madár? Mit mond? Hol? A vállán? (*Lombsusogás.*) A húga is veled van, elkényeztetett, ostoba kislány. (*Lombsusogás.*) A Kutya kíséri őket. Sehogyan sem lehet azt az árulót eltéríteni mellőlük. (*Lombsusogás.*) A többiek nem érdekesek. Egyedül a Fény kedvez igazán az embernek. De ő nem jön, túljártam az eszén. Azt hittem el a kicsikkel, hogy titkon kell elszökniük ide, amíg a Fény alszik. Páratlan alkalom. (*Lombsusogás.*) Hogyan? Hát ön is itt van, kedves Bükk? Igaza van, figyelmeztetni kell az állatokat is. A Nyúlnak megvan még a dobja? Verjenek riadót tüstént! Csönd... már itt is vannak.

(Hallani a Nyúl távoli dobolását. – Belép Tylyt, Mytyl és a Kutya.)

TYLTYL Ez lenne az a hely?

A MACSKA Igen, kicsi gazdám, ez az a hely. Én előre jöttem az érkezésedet bejelenteni. Éppen most ment el a Nyúl, hogy összedobolja az országot Állatait.

A KUTYA Valami búzlik itt nekem. Lehet, hogy ez a randa macska...

A MACSKA *(félrevonja Tylytyl)* Mondtam, hogy ne hozza el magával a kutyát. Félek, hogy utálatos természete mindent elront majd – a végén megharagítja a fákat, s akkor nagy baj lesz.

TYLTYL Nem tudom lerázni. *(A kutyához fordul, fenyegetően.)* Mész már innen? Takarodj, ronda állat!

A KUTYA Én? Ronda állat? Miért? Mit vétettem neked?

TYLTYL *(üti a kutyát)* Nem fogadsz szót, hitvány! Majd én megtanítalak szót fogadni.

A KUTYA Meg kell, hogy öleljelek, amiért megvertél. Szeretlek, gazdám. *(Szenvedélyes szomorúsággal öleli át Tylytyl.)*

MYTYL Én azt szeretném, ha maradna. Nélküle én félek itt...

A MACSKA A hülye mázlista. No, majd lerázzuk valahogy. Ne vesztegesse a szót, gazdám, fordítsa el a Gyémántot! *(Tylytyl elfordítja a Gyémántot. A lombok megremegnek, a fák törzsei kinyílnak, előjönnek a fák lelkei, akik külseje az ábrázolt fa jellegéhez igazodik. Felsorakoznak a gyerekek köré.)*

A NYÁRFA Emberek vannak itt. Emberkék. Lehet velük beszélgetni. Vége a némaságnak! Kik ezek? Hársfa, te, aki az emberek házai között sétáfkálsz, ismered őket?

A HÁRSFA Nem én. Túl fiatalok még. Én csak a szerelmeseket ismerem, vagy a sörivókat, akik az ágaim alatt szoktak koccintgatni.

A GESZTENYEFA Valami szegény falusi népség, nem?

A HÁRSFA Ó, maga ehhez nem ért, Gesztenye úr, maga évek óta már csak a nagyvárosok körútjain járkál...

A NYÁRFA Csönd legyen! Az öreg Tölgy kilépett a palotájából.

A TÖLGY *(lassan közeledik. Meseszerű öregember, vak, fehér a szakálla. A vállán ott ül a Kék Madár.)* Mi történik itt?

TYLTYL Nála van a Kék Madár! Uram, mi a kék madár miatt vagyunk itt... Lenne szíves ideadni?

A FÁK Csönd legyen!

A MACSKA Jobb lenne, ha levenné a kalapját. Ez a Tölgy, az erdő ura.

A TÖLGY Ki vagy?

TYLTYL Tylyl vagyok, uram, a favágó fia.

A TÖLGY Apád sok bajt hozott ránk, remélem, tudod. Csak az én családban megölte ötszáz fiamat, négyszázhetvenöt bátyámat és nagynénemet, ezerkétszáz unokatestvéreimet és tizenkétezer dédunokámat...

TYLTYL Nincs tudomásom erről, uram. Bizonyára nem készakarva tette.

A TÖLGY Tudom, hogy a kék madarat keresed, azaz a dolgoknak és a boldogságnak a nagy titkát. Azt is tudom, hogy azért keresed, hogy az Emberek még keményebb rabságba vessenek bennünket.

TYLTYL Dehogyan uram, tévedsz. Bérylune tündér kislányának van rá szüksége, aki nagyon beteg.

A TÖLGY Hallgass, hazug minden szavad, mert ember vagy.

A FENYŐ Jönnek az állatok is. A Nyúl, nyomában a Ló, az Ökör, a Tehén, a Farkas, a Kecske, a Szamár és a Medve. *(A felsorolás sorrendjében megjelennek az állatok lelkei.)*

A TÖLGY Azért hívtalak össze benneteket, testvéreim, hogy döntsünk e két gyerek sorsáról, akik a mi kék madarunkat akarják megkaparintani. Ezáltal elrabolják a titkainkat is, melyeket az Élet eredete óta őrzünk. Ítéletem súlyos: a gyerekeket meg kell semmisíteni.

A KUTYA Mit dumálsz, te vén nyomorék? Ugye, látod a fogaimat?

A TÖLGY Ez a kutya hogy került ide? Kergessétek el az árulót!

A MACSKA Küldd el gyorsan, mert mindent elront. Én majd elrendezem ezt a kis félreértést.

TYLTYL Tylo, takarodj innét!

A KUTYA Legalább hadd tépjem szét a mohapapucsát ennek a köszvényes vénségnek.

A MACSKA Okosabb volna megkötözni. A végén megint valami butaságot csinál. Éppen itt jön a Repkény. Neki jó erősek az indái.

TYLTYL Rendben van. Repkény úr, lenne szíves megkötözni ezt a ronda ebet?

A REPKÉNY Lehet róla szó... ha nem harap.

TYLTYL Kusti, Tylo! Ne merj harapni!

A KUTYA Hát mondd, hogy mit csináljak, istenkém?

TYLTYL Feküdj le! Fogadj szót! Engedd megkötözni magadat...

A KUTYA Úgyis kiszabadulok, s leszámolok veled, te összegabalyodott vén gyökércsomó! Tudom ám, hogy a Macska főzött ki mindent. Te Júdás! Te zsebtigris, te csúszómászó! Vau, vau, vau. Na, ez fáj! Mit csinálsz, te rongyos zsineg! Te akasztott ember kötele! Nézz ide, istenkém, mit tesz velem ez a szadista zsineghuszár! Kicsavarja a lábamat! Megfojt!

A TÖLGY Megvagytok a Kutyaival? Rendben. Most, hogy megszabadultunk tőle, döntsünk a magunk igazsága szerint! Ne feledjétek, első ízben van módunk ítélkezni a Ember fölött.

Felmérhető-e a kár, mit baltájával okozott nekünk?

MINDEN ÁLLAT ÉS NÖVÉNY *Nem, nem, nem.*

A TÖLGY *Megérthető-e, hogy elpusztította annyi gyermekünk?*

MINDEN ÁLLAT ÉS NÖVÉNY *Nem, nem, nem.*

A TÖLGY *Megbocsátható-e, hogy tönkretette az életünk?*

MINDEN ÁLLAT ÉS NÖVÉNY *Nem, nem, nem.*

A TÖLGY *Elképzelhető-e, hogy nem sújt le a kezünk?*

MINDEN ÁLLAT ÉS NÖVÉNY *Nem, nem, nem.*

*Semmi kétség, bűnhődniük kell,
Az igazságnak itt ma győzni kell.
Túl sok volt az igazságtalanság,
Túl sok volt már az emberi gazság,
Tépjük szét,
Tapossuk össze,
Szedjük szét,
Döngöljük a földre
Őket!
Fojtsuk meg,
Együk meg,
Pusztítsuk el
Őket!*

A TÖLGY Csönd legyen. Ki részesül abban a kegyelemben, hogy az első csapást méri rájuk a legerősebb ágával?

A FENYŐ Te vagy a királyunk és ősapánk, téged illet a megtiszteltetés.

A TÖLGY Sajnos, kedves Fenyő, én már túl öreg vagyok hozzá. Meg vak is. Rád hárítom a dicsőséget.

A FENYŐ Köszönöm, de én majd elföldelem őket. Vállalja a bükk!

A BÜKK Tudjátok, teljesen kirágott idők folyamán a szű, buzogányom pedig már régen eltörött. Végezzen velük a Nyárfa!

A NYÁRFA Az én fám puhább, mint a gyermek húsa. Azon kívül beteg vagyok... állandóan rezgek, remegek... lázam van... fázom...

A TÖLGY Ti féltetek az embertől! Akkor magam indulok az elveszejtésükre! *(Tapogatózva elindul.)* Hol vannak?

TYLTYL (*zsebéből előhúzza a kisbicskáját*) Velem akarsz kötekedni, ostoba vénség, azzal a nagy botoddal? Na, csak gyere, csak gyere! (*A fák lefogják a Tölgyet.*)

A FÁK A kés!... Vigyázz, kés van nála!... Kés!

A TÖLGY Hagyjatok! Mit törődöm én a késével, ha a baltája sem érdekelt soha... Engedjetelek... Hát jó. (*Eldobja a botját.*)

GESZTENYE Szabadítsanak meg bennünket az állatok!

A BIKA (*előrefurakodik*) Helyes! Szarvam egyetlen döfésével végzek velük.

A TEHÉN Ne avatkozz bele, ostoba! Csúnya ügynek látszik. A végén mi isszuk meg a levét!

TYLTYL Gyere Mytyl, állj szorosán mögém! Ne félj, megvédelek!

A KAKAS Ez ám a hercig kis legény.

A DISZNÓ Imádkozhattok, ütött az utolsó órátok! Meg fogunk zabálni benneteket.

TYLTYL Mit vétettünk ellenetek?

DISZNÓ Megettétek az öcsikémet, a bácsikámat, a nővéreimet, a nagypapámat, a nagymamámat... soroljam?

A LÓ Akarjátok, hogy a patámmal agyonrúgjam őket? (*Tyltyl a késsel elébe ugrik, a ló ijedten elmenekül.*) Nana...

A KAKAS Ez ám a legény! Nem ijed meg a kicsike az árnyékától!

A FARKAS Egyszerre rohanjunk rájuk, mind!

(Oldalról támad, félig ledönti Tyltylt. A fiú féltérden állva védekezik, fedezi a sikoltozó Mytylt. A Fák és az Állatok, látván, hogy Tyltyl félig eldőlt, közelednek hozzá, agyon akarják sújtani. Hirtelen sötétedik. Tyltyl kétségbeesetten kiabál.)

TYLTYL Segítség! Hol vagy macska! Segíts, Tylette! Tylo! Segíts, mert elveszünk!

A MACSKA (*kárörvendően*) Nem bírok. Kificamodott a lábam.

TYLTYL Ide, Tylo, drága Tylo! Nem bírom tovább! Túl sokan vannak.
(A kutya roppant erőfeszítésekkel széttépi a repkény kötelékeit, előugrik a Tölgy törzse mögül, szétlökdösi a Fákat és az Állatokat. Tylytl elé veti magát, a testével védelmezi.)

A KUTYA Jövök, kicsi gazdám!

TYLTYL Nem bírom tovább. Valaki szörnyen fejbe vágott.

A KUTYA Auuuu! A Fűzfa eltalált. Talán eltörte a lábamat is.

TYLTYL Vigyázz, újra kezdik a támadást! Mind egyszerre!

A KUTYA Na, várj csak! Megkapja tőlem mind a magáét!

MINDEN ÁLLAT ÉS FA Hitehagyott!... Szemét!... Hülye!... Elfajzott!... Fajankó!... Áruló!... Farizeus!... Hagyd ott azt a két nyomorultat, különben a halál fia vagy!

TYLTYL Nem bírom tovább, Tylo! Most is megütött valamelyik.

A KUTYA Most már nem mernek visszajönni. Azaz, akarom mondani... mégis visszajönnek... Csak maradj szépen mögöttem. Szilárdan tartsunk össze... sajnos, én is kezdek fáradni...

TYLTYL Én már nem tudok harcolni. Végünk van, Tylo.

A KUTYA Nem! Ott a Fény! Megtalált bennünket! Meg vagyunk mentve!

FÉNY Fordítsd meg a Gyémántot! Akkor ismét visszatérnek a Némaságba és a Sötétségbe, és nem látod többé az érzéseiket.

(Tylytl fordít a Gyémánton, a fák lelkei azonnal visszatérnek törzseikbe, az állatok lelkei eltűnnek, a messzeségben feltűnik egy-egy békésen legelgető birka és tehén. Az erdő ismét ártalmatlan és békés.)

TYLTYL Mi bajuk volt velem, miért akartak megölni?

A FÉNY Megmondtam, hogy veszedelmes felébreszteni őket, amikor nem vagyok veled!

TYLTYL Ha nincs itt a Kutya... és nincs nálam a késem... Sose hittem volna, hogy ilyen gonoszak.

A FÉNY Nem gonoszok. De láthatod, az Ember mindig egyedül van mindenki ellen e világon.

A KUTYA Kicsi istenkém, te vérzel!

TYLTYL Semmi komoly. Mytylhez pedig hozzá sem tudtak érni. De Tylo, neked is vérzik a szád, a lábad pedig törötten lóg.

A KUTYA Szóra sem érdemes. Ebcsont beforr...

A MACSKA *(sántítva jön elő egy bozótból)* Jaj, a hasam! A Bika beledöfött.

Jaj, a lábam! A Tölgy eltörte, amikor védelmeztelek, kicsi gazdám.

A KUTYA Ó, és melyiket? Az álnok dög! Lesz hozzád egy-két szavam...

A MACSKA *(odarebben Mytylhez)* Kisanyám! Ez sérteget... Ez a szörnyeteg bántani akar!

MYTYL Hagyod rögtön békén, ronda állat!

(Mind kimennek.)

MÁSODIK JELENET

(Leeresztett függöny. Belép Mytyl, a Fény, a Kutya, a Macska, a Kenyér, a Tűz, a Víz, a Cukor és a Tej.)

A FÉNY Üzenetet kaptam Bérylune tündértől, hogy a Kék Madár már itt van a temetőben. Valamelyik sírban, csak azt nem tudjuk, melyikben. Pontban éjfélkor fordítsd meg a Gyémántot! Akkor majd látni fogod őket, ahogy kijönnek a földből, s egyiküknél lesz a Kék Madár.

TYLTYL Miért olyan sápadt a Kenyér, a Cukor és a Tej, és miért nem szólnak egy szót sem?

A TEJ Összemegyek a félelemtől, érzem.

A FÉNY Ne figyelj rájuk. Félnek a halottaktól.

A TŰZ Én nem félek, csak ők félnek. Én, ha kell, megégetem őket, úgy bizony!

A FÉNY Elhallgass!

TYLTYL Milyen különös! Tylo is remeg. Ő is fél?

A KUTYA Én? Még hogy én? Én soha sem félek... most talán egy kicsit... persze, örömmel mennék el veled bárhová, bármikor...

TYLTYL És a macska nem szól hozzá semmit?

A MACSKA Én nem tudom, mi ez.

CUKOR Nekem illetlenség temetőbe járnom...

VÍZ Én pedig oly sokat járok a temetőme... köszönöm, most talán nem...

TYLTYL Fény, te velünk jössz?

A FÉNY Nem, jobb, ha a temető kapujába maradok a Dolgokkal és az Állatokkal. Még nem jött el az az idő... amikor a fény behatolhat a halottakhoz... Kettesben kell mennetek.

A FÉNY Isten veletek. Nem leszek távol tőletek. Akik szeretnek engem, és akiket én szeretek, azok mindig megtalálnak...

(Kimegy a Dolgokkal és Állatokkal, a gyerekek egyedül maradnak a színek közepén. A függöny szétnyílik, és feltárul mögötte a falusi temető. Éjszaka. Holdfény. Gyepes hantok, fakeresztek, sírkövek... Tylyl és Mytyl egy fejfa mellé áll.)

MYTYL Félek.

TYLTYL *(Nem túl magabiztosan)* Én nem félek sohasem.

MYTYL Rosszak a halottak, mondd?

TYLTYL Miért volnának rosszak? Hiszen nem élnek.

MYTYL Láttál már halottat?

TYLTYL Egyszer igen. Még egészen kicsi voltam. Nem nagyon emlékszem rá.

MYTYL És hol vannak a halottak?

TYLTYL Itt, látod, a gyep alatt. Vagy ezek alatt a kövek alatt.

MYTYL Mindig itt vannak? Télen is, nyáron is?

TYLTYL Itt.

MYTYL *(a sírkövekre mutat)* És ezekből a kövekből jönnek ki, ez a házuk kapuja?

TYLTYL Igen.

MYTYL Tylyl! Ma éjszaka valóban meglátjuk a halottakat?

TYLTYL Azt hiszem.

(Csönd.)

MYTYL Mikor fordítod már meg végre a gyémántodat?

TYLTYL A Fény azt mondta, várjunk éjfélig.

MYTYL Nincs még éjfél?

(Hallani, ahogy az óra elüti az éjféli tizenkettőt.)

MYTYL El akarok menni!

TYLTYL Most nem lehet. Most fordítom meg a Gyémántot.

MYTYL Nem. Nem. Ne fordítsd meg! El akarok menni. Félek. Tylyt, értsd meg, rettenetesen félek.

TYLTYL De hát nincs semmilyen veszedelem...

MYTYL Nem akarom a halottakat látni.

TYLTYL Jól van. Csukd be a szemedet, akkor nem látod őket!

MYTYL *(Tylyt ruhájába kapaszkodik)* Tylyt, én nem bírom ki. Nem, ez lehetetlen. Kijönnek a földből...

TYLTYL Ne reszkess! Csak egy pillanatra jönnek ki.

MYTYL De hiszen te is reszketsz! Azt hiszem, borzalmasak lesznek...

TYLTYL Nem várhatunk tovább, nagyon múlik az idő... megfordítom. *(Megfordítja a Gyémántot. Egy pillanatra csönd és mozdulatlanság. Azután a sírok megremegnek, a keresztek meginognak, a hantok megnyílnak, a sírkövek fölemelkednek.*

MYTYL Most jönnek ki... itt vannak... *(Ekkor mindenünnen virágok emelkednek fel, virágerdő borítja be a temetőt, lepkék és madarak röpködnek körben – ez egész olyan, mint egy ragyogó, párás paradicsomi kert. A két gyermek elragadtatottan nézi.)*

MYTYL Hol vannak a halottak?

TYLTYL Nincsenek halottak!

MYTYL Akkor nincs halál sem?

TYLTYL Nincsen halál, Mytyl... de madarunk sincs...

HARMADIK JELENET

Aranyló felhőket ábrázoló függöny takarja el a színt. Hőseink kis várakoztatás után vonulnak be a függöny elé.

A FÉNY Azt hiszem, most sikerül végre megfognunk a Kék Madarat. Az elvarázsolt kertekhez értünk, ezekben a kertekben együtt találjuk az Emberek minden Örömét és Boldogságát.

TYLTYL És sokan vannak?

MYTYL És látni fogjuk őket?

A KENYÉR És kicsik vagy nagyok?

A FÉNY Kicsik is, meg nagyok is.

A CUKOR És kövérek, vagy soványak?

A FÉNY Kövérek is és soványak is.

A TEJ És szépek vagy csúnyák?

A FÉNY Csúnyák is, meg szépek is. De a legcsúnyábbakat már átkergették a Boldogtalanságok kertjébe. A két kert egymással határos.

A VÍZ És ugyebár, ezek a Boldogságok jóságosak?

A FÉNY A Boldogságok, általában véve, nagyon jók, de azért akad közöttük, amelyik veszedelmesebb és álnokabb a legsúlyosabb Boldogtalanságnál is...

A KENYÉR Ó, ha ez így van, a legszerencsésebbnek azt tartanám, hogy mi mindnyájan várakozzunk a kapu előtt, amíg a gyerekek odabent... ugye, hogy kéznél legyünk, ha éppenséggel... ők ott bent bajba...

A KUTYA Erről szó sem lehet. Mindenhova velük akarok menni! Az én istenkéimmal. Aki fél, maradjon a kapunál. Nincs szükségünk sem *(a Kenyérhez dugja az orrát)* gyávákra, sem *(a Macska felé szimatol)* bajkeverőkre.

A TÚZ Én megyek. Szerintem ott mindig lehet táncolni...

A VÍZ Én sohasem ismertem a legkisebb boldogságot sem. Hadd lássam egyszer én is, milyen a boldogság.

A FÉNY Csönd legyen. Úgy döntöttem, a Kutya, a Kenyér és a Cukor kíséri el a gyerekeket. A Tűz nem léphet be, mert túl meleg. A Víz sem, mert ő pedig túlságosan szertelen. A Tej pedig befolyásolható. A macska tegyen úgy, ahogy jónak látja.

A MACSKA Benéznék inkább néhány Boldogtalansághoz, régi barátaim.

TYLTYL És te, Fény, te nem jössz velünk?

A FÉNY Talán, ha sűrű fátyollal eltakarom az arcomat... nem szabad, hogy a lelkemnek akár egy sugara is megriassza őket... mert sok boldogság fél ám... és egyáltalán nem boldog... *(Fátylakkal betakarja magát.)* Mehetünk.

(A függöny felnyílik, kertféleségekben vagyunk, oszlopok, aranykötelek, bíbor függönyök. A kert közepén terített asztal, amellet lakmároznak, hangoskodnak, heverésznek a föld legdurvább Boldogságai. Rettenetesen kövérek és közönségesek. Hőseink eléggé megfélemlítve, szorongva oldalaznak be a színpad jobb szélére.)

TYLTYL Kik azok a kövér urak, akik ott mulatnak és annyi finom dolgot esznek?

A FÉNY Ezek a föld legkövérebb Boldogságai, akiket szabad szemmel is látni.

TYLTYL A közelükbe lehet menni?

A FÉNY Nyugodtan. Nem rosszak, csak közönségesek és legtöbbjük meglehetősen modortalan.

MYTYL Milyen gyönyörű süteményeket esznek!

TYLTYL És mennyit!

A KUTYA És azok a vadpecsenyék? És a kolbászok? És a báránycombok és a borjúmájak?

A KENYÉR Fehér, finom, hófehér, négyfontos kalácscipókat látok. Milyen szépek! Mennyivel kövérebbek, mint amilyen én vagyok!

A CUKOR Bocsánat, ezer bocsánat, de engedtessek meg felhívnom a figyelmet arra a megszámlálhatatlanul sok gyönyörű édességre, amely az asztal ékességét képezi...

TYLTYL Milyen jó nekik. Nevetnek, énekelnek, boldogok... jaj, azt hiszem, megláttak...

(A legkövérebb Boldogságok egyike valóban feléje indul.)

A FÉNY Csöppet se félj. Nagyon előzékenyek. De egyet jegyezz meg! Semmit sem szabad elfogadnod, bárhogy is kínáljanak.

TYLTYL Még egy darabka süteményt sem? Cukrozott gyümölcsöt sem, melyre tejszínt pakoltak?

A FÉNY Nem. Veszedelmesek, mert megtörik az akaratodat.

A KÖVÉR BOLDOGSÁG Isten hozta minálunk, Tyltyl!

TYLTYL Ismer engem? Maga kicsoda?

A KÖVÉR BOLDOGSÁG **Én a legkövérebb boldogság,**

**Én a Gazdagság vagyok,
Engem szolgál az arany a pénz,
Birtokaim kövérek, nagyok,
Gazdagságom boldogít,
Vígan csörögnek aranyaim
feneketlen zsebemben.**

**Sógorom a Magántulajdon,
Kishúgom a Hiúság,
Nagybátyám a Nagy-zabálás,**

**Nagynéném a Mit-sem-tudás,
Kisöcsém a Mit-sem-értés,
Bátyám neve Semmittevés,
Egyiknek az agya gügye,
Másiknak meg a pihenés.
Rokonom még a Hétalvás,
Cimborám a Vad-röhögés,
S gyakran látott vendég nálam
az értelmetlen Pöffeszkedés...**

A KÖVÉR

BOLDOGSÁGOK

EGYÜTT

**Mi együtt eszünk, mértéktelenül,
Mi együtt iszunk, embertelenül,
Mi együtt alszunk, véghetetlenül,
Mi együtt röhögünk esztelenül,
Mert legtöbb öröm az élvezet,
Ami sehová sem vezet,
nem gondolkodsz, nem cselekszel,
meleg pocsolóházban fekszel naphosszat,
holdéjet,
míg az unalom el nem emészt téged...**

(Megragadja Tylytyl karját.) De hát jöjjön már, kezdjük a lakomát. Csak magára vártunk eddig.

TYLTYL Köszönöm szépen, Boldogság uram, nagyon kedves... de nagyon sietek... mondja csak, nem látta véletlenül errefelé a Kék Madarat?

A KÖVÉR BOLDOGSÁG Hallottam róla. Valami olyan madár, amelyet nem lehet megenni. Itt nincs sok becsülete az ilyen haszontalan szárnyasoknak.

A KÖVÉR BOLDOGSÁG **Enni, inni, inni, enni,
Aludni.
Aki kérdez, a szemébe
Hazudni.
Enni, inni, inni, enni,
Csak ennyi
Ezen felül nincs más értel-
Me lenni.**

A FÉNY Igazán úgy gondolja?

A KÖVÉR BOLDOGSÁG *(a fényre sandít)* Ezt a kellemetlen perszónát
máskor ne hozza magával!

*(Amíg beszélgetnek, a társaik odaférfőznek az asztalokhoz, vad zabálásba
fognak. Énekelnek a többiekkel, izegnek-mozognak.*

**Enni, inni, inni, enni,
Aludni.
Aki kérdez, a szemébe
Hazudni.
Enni, inni, inni, enni,
Csak ennyi
Ezen felül nincs más értel-
Me lenni.**

TYLTYL Nézd csak oda, Fény! Ezek odaültek az asztalhoz! Ennek rossz
vége lesz.

A FÉNY Azt gondolom én is. Hívd vissza őket!

TYLTYL Tylo! Hozzám! Azonnal ide a lábamhoz!

A KUTYA Amikor eszem, akkor nem látok és nem hallok, akkor nem tö-
ródöm semmivel, és főleg senkivel...

TYLTYL Különös. Hát te, Kenyér? Ki engedte meg, hogy odamenj az asztalhoz?

A KENYÉR Nem beszélhetnél velünk udvariasabban, hékás?

TYLTYL Micsoda? De hát mi van vele?

A CUKOR Bocsásson meg, nem hagyhatjuk itt őket, olyan kedves házigazdák...

A KÖVÉR BOLDOGSÁG Példát vehetne róluk. Na, jöjjön, ne várakoztasson bennünket tovább! *(Átkarolja az ellenkező gyerekeket, s a ráncigálni kezdi őket az asztal felé.)*

A FÉNY Fordítsd meg a Gyémántot, itt az ideje!
(Tylytyl elfordítja a Gyémántot. A kert szétesik, a kövér Boldogságok szétfolynak, lefognak, megcsúnyulnak, elformátlanodnak. Jajgatva vonulnak át a Boldogtalanságok kertjébe. A Kutya, a Kenyér és a Cukor lógó orral csatlakozik a többiekhez. Lassan egy másik kert bontakozik ki a háttérben, mely nem olyan pompás, mint az előző, de harmonikus és szép.)

TYLTYL Nézzétek, milyen szép kert. Most hol vagyunk?

A FÉNY Ugyanott, ahol voltunk. Csak most a dolgok igazi boldogságát fogod meglátni.

(Könnyed, harmonikus, angyali alakok lebegnek a kertben.)

MYTYL És sokan vannak?

A FÉNY Régen többen voltak. Sajnos, sok kárt tettek bennük a kövér boldogságok. Sokkal több boldogság van a földön, mint ahogy általában hiszik, de az Emberek legnagyobb része soha föl nem fedezi őket.

(Egy csapat apró lény táncol elő a bokrok mögül.)

TYLTYL Kik ezek?

FÉNY Ezek a Gyerekek Boldogságai.

A KICSIK ÉNEKE **Itt vannak, itt vannak,
Láthatnak, láthatnak,**

**Bennünket láthatnak,
Láthatnak, ha itt vannak,
Itt látnak, ha itt vannak,
Itt vannak, ha itt látnak,
Bennünket itt találják,
Bennünket megtalálták.**

(A boldogságok újabb csoportja táncol be.)

TYLTYL Hát ezek kik?

A FÉNY Nem ismered meg őket? Körülötted lélegeznek, veled esznek, veled isznak, veled ébrednek és veled alszanak el...

MYTYL És velem is?

A FÉNY Veled is. Még mindig nem ismeritek fel őket? Elárulom: az Otthonod Boldogságai táncolnak most épp körül.

TYLTYL Hát vannak odahaza boldogságok?

A BOLDOGSÁGOK VEZÉRE Hogy vagyunk-e odahaza? Annyian vagyunk nálatok, hogy majd szétnyomjuk a házat. Bemutatom őket! Ó az Egészség Boldogsága, ő a Tiszta Levegő Boldogsága, itt futkározik a Gyermeki Szeretet Boldogsága, amaz a Kék Ég Boldogsága, az a kódorgó ott a Napos Órák Boldogsága, rögtön mellette az Alkonyati Órák boldogsága, az a csillogó szemű a Felkelő Csillagok Meglátásának a boldogsága, ez a kis kedves az Eső Boldogsága, s itt jön a Téli Tűz Boldogsága, de hamarosan megláthatod a Harmatban Mezítláb Futkosás Boldogságát is...

TYLTYL Jaj, elhiszem már, hogy milyen sokan vagytok... ezentúl majd otthon is odafigyelek rátok...

MYTYL És azok a magasban járó, szinte angyali lények?

TYLTYL Hát vannak odahaza boldogságok?

A BOLDOGSÁGOK VEZÉRE Ők a nagy örömök. Ők ritkán szólítják meg az embert. Ahogy látom, az Igazságosság Nagy Öröme, a Jóság Öröme, a Gondolkodás Öröme és a Megértés Nagy Öröme sétálgat együtt.

(A Boldogságok utat engednek egy különös, szép Boldogságnak.)

TYLTYL Ki ez, akit így tisztelnek a többiek?

A FÉNY Nézd csak meg jobban!

MYTYL Nagyon hasonlít...

TYLTYL Igen... nagyon...

A FÉNY Ő az Anyai Szeretet páratlan Öröme.

AZ ANYAI SZERETET Tytyl, miért nem nevetsz rám? Mytyl, te sem nevetsz? Hát nem az én szemem, nem az én kezem, nem az én ajkam, nem az én karom...

TYLTYL Igen, igen, hasonlítasz anyura... de te sokkal szebb vagy.

AZ ANYAI SZERETET Mert én nem öregszen.

MYTYL És miből van a ruhád? Selyemből, ezüsből, gyöngyből?

AZ ANYAI SZERETET Nem, ezek csókok, nézések, simogatások mosolyok – a tiéitek.

TYLTYL Szörnyen gazdagnak látszol...

AZ ANYAI SZERETET **Minden anya gazdag,
Ha szereti a gyermekét,
És e szeretettől
Minden anya álmodóan szép.
Ha szomorúnak látszik,
Vigazsként egy csók is elég,
Könnye csillaggá válik,
s szeretete mélységes mély.**

EGYÜTT

**Ha szomorúnak látszik,
Vigazsként egy csók is elég,
Könnye csillaggá válik,
s szeretete mélységes mély.**

MYTYL A szemed... sokkal szebb, mint anyáé...

TYLTYL És a hangod... a hangod is sokkal szebb, mint anyáé otthon...

AZ ANYAI SZERETET A tekintetem is, a hangom is ugyanaz, mint otthon... de a foltozott ruhámban majd nem ismertek fel, ha hazatértek ismét a kunyhóba...

TYLTYL Nem akarok visszatérni!

MYTYL Ha te itt vagy, én is itt akarok maradni.

AZ ANYAI SZERETET Minden gyereknek csak egy édesanyja van, és az az egy mindig ugyanaz, akár odalent van, akár idefent, és mindig a legszebb, és mindig a legjobb, ezt föl kell ismernetek, és meg kell tanulnotok helyesen látni őt. Ő ki?

TYLTYL *(a fényre mutat)* Ő vezetett ide minket. Ő a Fény.

AZ ANYAI SZERETET De miért rejtőzik el?

TYLTYL Fél, hogy a Boldogságok túl tisztának látják majd.

AZ ANYAI SZERETET De hát nem tudja, hogy mi csak őt várjuk? Húgaim, a Fény eljött, végre meglátogatott minket.

(Mindenfélől kiáltozás: a Fény. A Fény! A Fény!)

AZ ANYAI SZERETET Vond félre hát e fátylakat, láthatod, te vagy a királynőnk, te vagy a jutalmunk.

A FÉNY *(összébb húzva a fátylait)* Megbocsássatok, most még nem érkezett el az ideje. De talán üt majd egyszer az óra, amikor viszontláthatok árnyak és félelmek nélkül. Isten veletek...

AZ ANYAI SZERETET *(átöleli a Fényt)* Jó voltál az én szegény kicsikémhez.

A FÉNY Mindig jó leszek azokhoz, akik szeretik egymást.
TYLTYL Miért sírtok? Miért könnyez itt mindenki szeme?
A FÉNY Hallgass, fiam!

**Néha nem tudod, miért sírsz,
máskor azt, miért nevetsz,
olykor a könny vigasztal meg,
máskor a mosoly megsebez,
akár a kék madár, álmunk
mindig előttünk jár,
a boldogság, akár a kék madár
mindig előttünk jár...**

EGYÜTT **A boldogság, akár a kék madár
mindig előttünk jár,
akár a kék madár, álmunk
mindig előttünk jár...**

NEGYEDIK JELENET

A jövő birodalmában vagyunk. Azúrpalota, melyben a megszületendő gyermekek várakoznak. Oszlopok, oszlopfők. Jobbról az oszlopok között nagy opálszínű kapu. Ezt a kaput fogja a jelenet végén kitárni az Idő – ez a kapu nyílik az Élet és a Hajnal partjaira. A színen azúr színű ruhába öltöztetett gyerekek téblábolnak. Némelyek alszanak, mások játszanak, sétálnak, megint mások beszélgetnek, találmányaikon dolgoznak, ültetnek és növényeket ápolnak. Mindent befed az átható kékség.

(Besurran a színre Tylyl, Mytyl és a Fény. A kékruhás gyerekek közül néhányan észreveszik őket, kíváncsian odasereglenek hozzájuk.)

MYTYL Hol vannak a többiek?

A FÉNY Ide nem léphetnek be. A Jövő birodalmának kapujánál állunk. Ha megismernék a jövőt, többé nem engedelmeskednének nekünk.

TYLTYL A Jövő birodalmában vagyunk?

A FÉNY Igen. A meg nem született kisgyermekek között. Nagyon valószínű, hogy itt találjuk a Kék Madarat.

TYLTYL Azt nem lesz nehéz. Hiszen itt minden kék...

KÉK GYEREKEK *(egyre több szalad feléjük)* Élő Gyerekek! Ide, itt vannak az Élő Gyerekek.

MYTYL Miért mondják ránk azt, hogy „Élő Gyerekek”?

A FÉNY Mert ők még nem élnek.

TYLTYL Hát akkor mit csinálnak?

A FÉNY Várnak a születésük órájára. Innen jön minden gyerek, aki a mi földünkön megszületik. Ha az apák és az anyák gyereket kívánnak, kinyitják idefönt azt a nagy kaput, és a kicsikék leszállnak.

TYLTYL *(a Kék Gyermekeknek nyújt kezét)* Szervusz.

GYERMEK *(Tylyl Kalapjához nyúl)* Mi ez?

TYLTYL Kalap.

GYERMEK Mire szolgál az ilyen?

TYLTYL Ezzel kell köszönni. Meg ezt kell föltenni, ha hideg van.

GYERMEK A földön hideg van?

TYLTYL Hideg ám, néha, télen, ha nem ég a tűz. Ahhoz, hogy égjen a tűz, fát kell venni, és a fa drága, nincs rá pénz.

GYERMEK Pénz? Az micsoda?

TYLTYL Azzal kell fizetni. Akinek sok van, az gazdag, akinek meg nincs, az szegény. Te gazdag vagy?

GYERMEK Nem tudom. Tizenkét év múlva fogok megszületni. Akkor majd megtudom. Szerinted jó dolog megszületni?

TYLTYL Már nem emlékszem. Olyan régen volt.

GYERMEK Azt mondják, a föld nagyon szép. Mesélj nekem róla!

TYLTYL **A föld az különös hely,
egyenes és mégis gömbölyű,
a réteken virág nő,
a madarak röpte gyönyörű,**

MYTYL **és van rajta sütemény,
akinek van, az mind megeszi,**

EGYÜTT **akinek pedig nincsen,
az nézi a másikat, ingyen,
nézi, hogy eszik...**

GYERMEK Igaz, hogy az édesanyák a kapuban várnak?

TYLTYL De még mennyire! Ők a világon a legszebbek, ők a legjobbak. A nagymamák is nagyon jók, de azok hamar meghalnak.

GYERMEK Meghalnak? Mi az, hogy meghalnak?

TYLTYL Az nagyon egyszerű. Egy este elmennek, azután nem jönnek reggel vissza.

GYERMEK A tiéd már elment?

TYLTYL Elment.

GYERMEK Ezt hogy csinálod? Gyöngyök nőnek a szemedben.

TYLTYL Ezek nem gyöngyök...

GYERMEK Most meg potyognak lefelé.

TYLTYL Nem baj. Csak egy kis víz. Akkor jön ki az ember szeméből, amikor sír.

GYERMEK Az ember gyakran szokott sírni?

TYLTYL Nem gyakran. Főleg a kislányok szoktak sírni. Ti itt nem sírtok?

GYERMEK Nem tudok róla.

TYLTYL No, majd megtanulod a földön. Mik ezek a nagy szárnyak a hátadon?

GYERMEK Ez a találmányomhoz kell. Fel fogom majd találni a Boldoggá Tevő Szert.

MÁSODIK GYERMEK Én meg feltalálom majd a harminchárom gyógyszer, amely meghosszabbítja az életet.

HARMADIK GYERMEK Én a szárny nélküli repülőt találok fel.

NEGYEDIK GYERMEK Én a kocsikerék-nagy százszorszépeket fogom fel találni.

ÖTÖDIK GYERMEK Én meg a dinnye nagyságú szőlőt fogom a földnek elvinni.

HATODIK GYERMEK Én megalapítom a Naprendszer Planétáinak Egyetemes Szövetségét.

GYERMEK Az a kis dagi pedig, aki ott csak alszik egyfolytában, a tiszta örömet fogja elvinni a földre. Aki az orrát piszkálja, a napot fogja felfűteni,

ha a föld kihúlni kezd. Az a kis vörös hajú, vak kölök meg a halált fogja legyőzni a földön.

MYTYL És az a kettő, aki állandóan kézen fogva jár?

GYERMEK Ezek nagyon furcsák. (*Súgja.*) Szerelmesek. Egész nap sugdolóznak, csókolóznak, búcsúzkodnak. Nem mehetnek majd együtt a földre. Megöli őket a bánat, de az Idő csak nevet rajtuk.

MYTYL Hát az a sok alvó gyerek? Ők nem csinálnak semmit?

GYERMEK Dehogynem. Gondolkodnak azon, mint visznek magukkal a földre. Innen nem szabad üres kézzel kimenni. Az Idő, aki a kapuban áll, nem enged csak úgy elmenni innen senkit.

SZÜLETENDŐ KISÖCCS Szervusz, Tylyt! Adhatok egy puszit?

TYLTYL Te meg honnan tudod a nevemet?

SZÜLETENDŐ KISÖCCS Én az öcséd leszek. Mondd meg anyunak, ha hazaérsz, hogy készen vagyok.

MYTYL Micsoda? Csak nem hozzánk akar jönni ez is?

SZÜLETENDŐ KISÖCCS De igen. Jövő évben, virágvasárnapkor. Apunak mondjátok meg, hogy hozza rendbe a bölcsőt! Jó minden minálunk?

MYTYL Nem túl rossz. És anyu olyan, de olyan jó!

SZÜLETENDŐ KISÖCCS Ennivaló van elég?

TYLTYL Akad. Néha még süteményt is kapunk.

MYTYL Mit rejtegetsz a zsákodban? Hozol nekünk valamit?

SZÜLETENDŐ KISÖCCS Három betegséget viszek. Mumszot, számárhögést és bárányhimlőt.

TYLTYL No, ettől nem fogunk túlságosan meggazdagodni. Azután mit fogsz csinálni majd?

SZÜLETENDŐ KISÖCCS Azután?... Elmegyek.

TYLTYL Ezért nem lesz érdemes eljönnöd...

SZÜLETENDŐ KISÖCCS Azt hiszed, én akartam így?

(Rezgésszerű hang tölti be a termet, valami készül.)

TYLTYL Ez micsoda?

SZÜLETENDŐ KISÖCCS Az Idő! Kinyitja a kaput!

(Mozgolódás a gyerekek között, valamennyien a kapuihoz igyekeznek.)

A FÉNY Igyekezzünk elbújni az oszlop mögé. Nem szabad, hogy az Idő meglásson bennünket! Ez az az óra, amikor a megszületendő gyermekek leszállnak a földre.

TYLTYL Az öregember elhúzta a reteszt...

A FÉNY Ő az Idő. Azokat szólítja, akiknek menni kell.

TYLTYL Jó ember?

SZÜLETENDŐ KISÖCCS Nem rossz. Csak hiába könyörög neki az, aki már menni szeretne, az Idő mindenkit visszalök, ha még nincs rajta a sor.

MYTYL Nézd, most nyitja...

AZ IDŐ Készen állnak, akiket odalent várnak?

GYEREKEK Készen vagyunk. Mind itt vagyunk...

AZ IDŐ *(szortírozza a gyerekeket)*

**Rajtad a sor, te indulj el,
Hamarosan a földön leszel,
Kapujában vár rád az anyád,
Kemencében cipót süt apád.
Rajtad a sor, te indulj el,
A földre te boldogságot viszel,
Korsódban az élet itala,
Szívedben az öröklét dala...
Rajtad a sor, indulj te is,
Utad a földön majd messze visz,
Mérnök leszel, vagy csillagász,**

Ki az égi rónán bogarász...
Menjetez hát, kiknek eljött az ideje,
Odalent a földön már várnak rátok,
Vigyétek magatokkal, amit szántatok,
Vigyetek örömet és boldogságot.
Ha hőst kívánnak, hát menjenek a hősök,
Ha betegséget, azt is elvigyétek,
Ha küzdeni kell, hát küzdeni menjetez,
Tegyétek azt, amit kíván az élet...

HETEDIK GYERMEK (*a dagi*) Én még nem akarok menni.

AZ IDŐ Nem számít. Indulj, eljött az időd.

NYOLCADIK GYERMEK Olyan mehetnékem van már...

AZ IDŐ Itt maradsz! Még három év huszonhárom napod van vissza. Az embernek teljesen megfájdul a feje közöttetek. Az egyikőtök siet, a másiktok maradna. Meg kell bolondulni itt.

EGYIK SZERELMES Én nem akarok nélküle elmenni.

AZ IDŐ Ez nem kívánságműsor. Ha menni kell, menni kell. Mindenki egyedül megy.

MÁSIK SZERELMES Hadd menjek el vele... nélküle meghalok.

AZ IDŐ Ostobaság. Még meg sem születted. Tehát meghalni sem halhatsz meg.

EGYIK SZERELMES Idő úr, engedjen együtt mennünk... Egymás nélkül egyedül és boldogtalanok leszünk a világban...

AZ IDŐ Ez már nem rám tartozik. Én ilyesmivel nem foglalkozhatom.

EGYIK SZERELMES Örökké szeretni foglak.

MÁSIK SZERELMES Én leszek a legszomorúbb a földön... Meg foglak találni... Örökké kereslek...

AZ IDŐ Sok a szöveg! Mars! *(Kulcsait csörgeti, kaszájával hadonászik.)*
Aztán vigyázni! Nem felejtteni itt semmit! Nem kihajolni a világűrbe! Kihajolni veszélyes!

(Távolról halk ének szűrődik át a színpadra.)

TYLTYL Mi ez?

A FÉNY Ez az anyák éneke, akik a gyermekük elé mennek...

AZ ANYÁK **Várlak, várlak kicsi angyalom,
Öleléssel teli a két karom,
Bölcsőd fölött remeg gyertyaláng,
Az ajtóban ott vár már apád...**

AZ IDŐ *(Észreveszi őket.)* Hát ti meg kik vagytok? Mit csináltok itt? Miért nem vagytok készen? Hogyan jöttetek be? *(Kaszájával fenyegetően hadonászik.)*

A FÉNY Ne válaszolj... Meneküljünk! Már a köpenyem alatt van a Kék Madár... Fordítsd meg a Gyémántot, nyomunkat veszti...

(Kisurrannak az oszlopok között.)

Tyl favágó háza előtt.

(Belép Tyltyl, Mytyl, kalitkájában egy piros madárral, a Fény, a Kenyér, a Cukor, a Tűz, a Víz és a Tej.)

TYLTYL Hol vagyunk?

A FÉNY Milyen furcsa az ember, amikor álmodik. A saját kezére sem ismer rá.

MYTYL Én sem tudom, hogy hol vagyunk.

A FÉNY Ez az a ház, amelyet elhagytunk éppen egy esztendeje.

TYLTYL Dehát akkor ez...

MYTYL Szóval ez...

A FÉNY Ez a ti házatok.

TYLTYL Szeretnék azonnal berohanni, megcsókolni az anyámat.

A FÉNY A kapu csak akkor nyílik ki, ha eljön az ideje.

MYTYL És sokára jön el az ideje?

A FÉNY Sajnos, csak pár perc.

TYLTYL Fény, sápadt vagy. Mintha beteg lennél.

A FÉNY Semmi, kisfiam. Csak sajnálom, hogy itt kell hagynom benneteket.

TYLTYL Itthagysz minket?

A FÉNY Igen. Az év letelt, a Tündér eljön, hogy elkérje tőled a Kék Madarat.

TYLTYL De hiszen meg sem találtuk. Az Emlékezés madara megfeketedett, az Éjszaka madarai meghaltak, az Erdő madarát meg sem tudtuk fogni, a halottaknál nem volt madár, az Elvarázsolt kertekben még sohase látták, a Jövő madara pedig piros lett... haragudni fog a Tündér, hogy egy piros madárral adjuk neki vissza a kalitkáját.

A FÉNY Mi mindent megtettünk... lehet, nem is létezik a Kék Madár?

A KENYÉR Engedtessek meg nekem, hogy pár keresetlen szóban szóljak...

A TÚZ Nem illeti meg a szó!

A VÍZ Csönd legyen!

A KENYÉR E rosszindulatú megjegyzések nem tudnak kizökkenteni. Szeretnék valamennyiünk nevében elbúcsúzni a gyerekektől...

A TÚZ Az enyémben ugyan nem...

A VÍZ ÉS A TEJ Az enyémben se!

TYLTYL Micsoda, te búcsúzol?

KENYÉR Elválásunk csak látszólagos... nem fogsz hallani beszélni többé bennünket.

A TÁRSAK DALA **Búcsúznunk kell, ütött az óránk,
Mostantól ismét némák leszünk,
De még el kell mondanunk nektek,
Hogy szeretünk, és hogy szeretünk,
Hogy szeretünk, és hogy szeretünk.**

A KENYÉR *(megöleli a gyerekeket)* Ott leszek mindig a szakajtóban, az asztalon...

A TÚZ Isten veletek... Emlékezzetek rám, ha valaki tüzet gyújt, vagy ha a kandallóra néztek... *(Megcsókolja a gyerekeket.)*

TYLTYL Jaj, leég a szemöldököm.

MYTYL Jaj, leégette az orrom.

A VÍZ Barbár! Én úgy csókollak meg, kárt ne tegyek bennetek. Hallgassátok a csermelyek szavát... a források csobogását...

TYLTYL Aranyos vagy, de tiszta víz lettem tőled.

MYTYL Nekem is csavarni lehet a blúzomat.

A TEJ Nem bírom tovább... torkomat fojtogatja a sírás... én mindjárt... én mindjárt... összemegyek.

A TÚZ Ostoba képmutató fruskák.

A CUKOR Én nem tudok könnyezni, mert árt nekem, ha megnedvesedem... tartsatok meg jó emlékezetetekben.

A TÚZ Te gaz árpacukor... te sárgacukor... medvecukor... savanyúcukor... te buggyant karamell, majd adok én neked nedvesedést...

A MACSKA *(tépetten rohan be a színre)* Ő kezdte! Sértegetett, kikezdett velem, cibálta a farkamat, ütött, vert, harapott, én pedig semmit sem csináltam, semmit, úgy higgyék el nekem...

A KUTYA Semmit? Szépen semmit... Legalább megkaptad végre, amit megérdemeltél, képmutató!

A FÉNY Az önök viselkedése, kedves Tylo és Tylett, azért is méltatlan, mert épp most búcsúzunk el a gyerekektől.

A KUTYA Elválunk a gyerekektől?

A FÉNY Igen, ütött az óra. Vissza kell térnünk a némaságba.

A KUTYA Nem akarok! Veletek akarok maradni... Beszélni akarok... mindent elmondani... nem lesz közöttünk félreértés... Én megtanulok olvasni, írni, számolni... semmit sem lopok el többé a konyhából... még a Macskát is megcsókolom, ha muszáj...

MYTYL És te, Tylette?

A MACSKA Én is szerettem mindkettőjüket... épp annyira, amennyire megérdemlik.

A FÉNY Most pedig rajtam a sor, hogy utoljára megcsókoljalak benneteket.

TYLTYL és MYTYL (*kapaszkodnak a Fény ruhájába*) Nem, Fény, nem, neked velünk kell maradnod!

A FÉNY Sajnos, nem lehet.

TYLTYL És hová fogtok menni...

A FÉNY Nem túl messzire, csak a Dolgok Némaságának Országába.

MYTYL Nem, nem akarom...

TYLTYL Veled akarok maradni...

A FÉNY Ne sírjatok. Nekem nincs hangom, mint a Víznek, hogy hallgathassatok. De van világosságom, és öröködöm fölöttetek az idők végezetéig. Minden holdsugárban, minden csillag tündöklésében, minden kigyúló lámpában, felfénylő lélekben és tiszta gondolatban felétek szólok. (*A fal mögött nyolcat üt az óra.*) Halljátok? Ütött az óra. Isten veletek! Induljatok!

ÖTÖDIK JELENET

(A színpal mögött kutyaugatás. Egy percig üres a színpad. Azután feltáru a nyitókép szobabelsője. Tylné érkezik, ébreszti a gyerekeket.)

TYLNÉ Felkelni, hétalvók! Hasatokra süt a nap. Délig mégsem alhatok! Azt hallottam, világ lustái, hogy a sok alvás árt az egészségnek. Tylyt, ébresztő!

TYLTYL *(felriad)* Mi az? A Fény... Hol van a Fény? Ne menj el... ne...

TYLNÉ Fény, az van itt elég. Mit bámulsz így rám, nem láttál még?

TYLTYL Anyu, anyu, ez tényleg te vagy?

TYLNÉ Persze, hogy én vagyok. Ki más lenne itt?

TYLTYL Olyan jó, hogy újra látlak. Hadd csókoljalak meg! Még, még! De hiszen ez az én ágyam... anya, én itthon vagyok!

TYLNÉ Ennek meg mi baja lehet? Csak nem vagy beteg? Hadd látom a nyelvedet... Hamar öltözz fel!

TYLTYL Nini! Ingben vagyok. Így voltam ingben egész úton?

TYLNÉ Miféle úton?

TYLTYL Tudod, a múlt esztendőben.

TYLNÉ A múlt esztendőben?

TYLTYL Hát persze, karácsonykor, amikor elindultam...

TYLNÉ Miféle ostobaság ez? Este lefektettelek, most meg felkeltelek. Ki sem mozdultál a szobából.

TYLTYL Amikor elindultam a Fénnyel, a Kenyérrel, a Cukorral, a Vízzel és a Tűzzel...

TYLNÉ Miket zagyválsz össze? Ennyi mindent álmodtál? Ébredj már fel, na!

TYLTYL Kérdezd Mytylt, ha nem hiszed!

MYTYL Újra láttuk a nagypapát meg a nagymamát.

MYTYL Meg a kistestvéreinket is, akik meghaltak.

TYLTYL Téged is láttunk tegnap... a Boldogságok Kertjében.

MYTYL Sokkal szebb voltál, mint most, de azért kicsit hasonlítottál is magadra.

TYLNÉ Úristen, mi bajuk van ezeknek? Még majd ezeket is elvesztem, ahogy a többieket. Tyl apu, Tyl, gyere már, az ég szerelmére! A kicsinyek betegek.

TYL No, mi baj? Nem látszanak betegnek. Egészen jó bőrben vannak...

TYLNÉ Este még semmi bajuk nem volt, amikor lefektettem őket. Most meg azt sem tudják, mit beszélnek. Látták a Fényt, a nagypapát és a nagymamát, meg a többi halottat, de ezért szerinted jól vannak. Hallod? Szaladj már orvosért.

TYL Ugyan már! Még nem haldoklanak. Majd csak rendbe jönnek estig.

(Kopogtatnak. A Szomszédasszony lép be. Nagyon hasonlít az első felvonás Tündéréhez.)

A SZOMSZÉDASSZONY Adjon az isten boldog ünnepet!

TYLTYL Hiszen ez Bérylune tündér.

A SZOMSZÉDASSZONY Szeretnék egy kis tüzet kérni... húslevest főzők az ünnepre... Jó reggel, gyerekek... hogy vagytok?

TYLTYL Bérylune tündéresszony, nem találtam meg a Kék Madarat.

A SZOMSZÉDASSZONY Mi van ezzel a gyerekkel? Olyan különös...

TYLNÉ Így beszélnek, mióta felébredtek. Valami megártott nekik.

A SZOMSZÉDASSZONY Tyltylke, hát nem ismered meg az öreg Berlingot mamát?

TYLTYL Dehogynem. Maga Bérylune tündér. Nem haragszik a madár miatt?

A SZOMSZÉDASSZONY Béry... micsoda vagyok én?

MYTYL Bérylune... a tündér.

A SZOMSZÉDASSZONY Berlingotot akartál mondani, drágaságom...

TYLTYL Nem, asszonyom, mi tudjuk hogy ön Bérylune tündér... Mytyl is megmondhatja...

TYL Majd egy rendes nyakleves rendbe hoz benneteket!

A SZOMSZÉDASSZONY Hagyja csak, szomszéd, biztosan rájuk süttött a holdsugár. Az én nagybeteg lányommal is megesik néha...

TYLNÉ Hogy van a lányod?

A SZOMSZÉDASSZONY Csak-csak. Nem bír felkelni. A doktor azt mondja, az idegei. Azt vette a fejébe... de restellem is mondani... hogy az meggyógyítaná... ha karácsonyi ajándéku... megkaphatná Tylyl madarát.

TYLNÉ Örökké ez a madár. No, Tylyl, miért nem adod neki annak a szegény kislánynak? Ha már annyira veszkődik érte. Te már úgysem törődsz vele.

TYLTYL Aha, a madaram! Nézd csak, Mytyl, a gerlicém. Nézd, ez a madár kék! Sokkal kékebb, mint amikor elmentünk. Hiszen... ez a Kék Madár! Olyan messzire elmentünk érte, amikor itt volt a szobánkban...

MYTYL De hát ez csodálatos! Mit fog szólni hozzá a Fény?

TYLTYL *(Feláll egy székre, leakasztja a kalitkát.)* Itt van, la, Berlingotné asszonyság... Még nem egészen kék, de majd az lesz, meglátja. Vigye el gyorsan a kislányának!

A SZOMSZÉDASSZONY Istenem, milyen boldog lesz a lányom! Szaladok, viszem a madarat, már itt sem vagyok.

TYLTYL Csak tessék sietni... a madarak olyan könnyen változtatják a színüket!

A SZOMSZÉDASSZONY Majd visszanezék, és megmondom, mit szólt hozzá a kislányom. (*Elrobog.*)

TYLTYL Anya, mit csináltatok ezzel a házzal? Sokkal szebb, mint a mi régi házunk volt.

TYLNÉ Méghogy szebb?

TYLTYL Igen, szebb. Szebb, mint a múlt esztendőben.

TYL Múlt esztendőben?

TYLTYL És az erdő... az is úgy ragyog... milyen boldog vagyok... Hol a kenyér... lám, itt szuszog a szakajtóban... Jó reggelt, derék Tylo, remekül verekedtél...

MYTYL És Tylett? Már nem beszél...

TYLTYL Kenyér úr... Ó, ha a Gyémántom itt lenne...

MYTYL Jó reggelt, Víz, jó reggelt Tűz, jó reggelt Cukor...

TYLNÉ Mi lehet a bajuk, hogy nem férnek a bőrükbe?

TYL Hagyjad, ne törődj velük! Azt játsszák, hogy boldogok.

(*Kopogtatnak.*)

TYL Csak tessék!

(*Belép a szomszédasszony a lányával. Kézen fogva érkeznek. Szép, szőke kislány.*)

A SZOMSZÉDASSZONY Lássanak csodát!

TYLNÉ Ez lehetetlen! Tud járni!

A SZOMSZÉDASSZONY Jární? Táncolni és szaladni is. Meglátta a madarat, egy ugrással az ablaknál termett, hogy megnézze világosnál, igazán Tylyt gerléje-e. Azután huss, ki az utcára, mint egy angyal...

TYLTYL Mytyl! Észrevetted, mennyire hasonlít a Fényhez?

MYTYL Sokkal kisebb.

TYLTYL Majd megnő!

A SZOMSZÉDASSZONY Úgy látom, kicsit még mindig rajtuk van a rontás.

TYLNÉ Talán egy kicsivel már jobban vannak.

A SZOMSZÉDASSZONY Menj már, köszönd meg Tylytlnek a madarat!
(Tylytl megilletődve hátrál a lány elől.)

TYLNÉ Ejnye, mi ütött beléd? Félsz egy kislánytól? Máskor meg milyen szemtelen vagy. Gyorsan adj egy puszit neki. Na, még egyet! Nagyobbat... na, csak nem fakadsz sírva?

(A két gyerek áll egymással szemben. Nézik egymást, a madarat simogatják.)

TYLTYL Elég kék?

A SZOMSZÉDASSZONY KISLÁNYA Nekem igen.

TYLTYL Láttam már ennél kékebbeket is. De azokat nem lehet megfogni.

A SZOMSZÉDASSZONY KISLÁNYA Nem számít. Ez is nagyon szép. Mit eszik?

TYLTYL Búzáat... kenyeret... kukoricát...

A SZOMSZÉDASSZONY KISLÁNYA Mutasd meg, hogyan eteted!

TYLTYL A csőrin át kell etetni... várj, megmutatom... *(Ki akarja venni a madarat a kislány kezéből, aki ösztönösen szorongatja, azután egyszerre engedik el, mire az kiszökik a kalitkából és elrepül.)*

A SZOMSZÉDASSZONY KISLÁNYA *(sírva fakad)* Jaj, mama, elröpült...

TYLTYL Nem baj... ne sírj... majd én visszahozom... *(A színpad elejére lép, a közönséghez fordul)* Kérem, ha valaki megtalálja, adja vissza! Szükségünk van rá, hogy boldogok legyünk... majd később...

MYTYL **Lehet, hogy minden madár kék.**

TYLTYL **Lehet, ha annak látod.**

A SZOMSZÉDASSZONY KISLÁNYA **Lehet az ég is kék madár?**

TYLTYL **Lehet... s az az árnyék is a szádon...**

MYTYL **Én már az egész földet kéknek látom...**

SZOMSZÉDASSZONY **Mert boldog vagy.**

TYLTYL **Lehet, hogy minden madár kék?**

MYTYL **Lehet, ha annak látod.**

TYLTYL **Lehet az ég is kék madár?**

A SZOMSZÉDASSZONY KISLÁNYA **Lehet... s az az árnyék is a szádon...**

TYLTYL **Én már az egész földet kéknek látom...**

TYLNÉ **Mert boldog vagy.**

MIND **Hogy a boldogság hol lakik,
senki sem tudja,
de arra vezet az ember útja
amerre a madara száll.
Hogy a boldogság merre száll
senki sem tudja,
de az tudható, hogy valahol megáll
és ott mindenkire – rád is – vár...
Csak el kell indulni feléje,
csak ki kell nyitni a szemed,
mert lehet, éppen mögötted áll,
már kimondaná a neved...
A boldogság égi lény,
de a földön, közöttünk lakik,
induljunk, keressük meg,
ne várjunk vele holnapig!**

**A boldogság égi lény,
de a földön, közöttünk lakik,
induljunk, keressük meg,
ne várjunk vele holnapig!**